

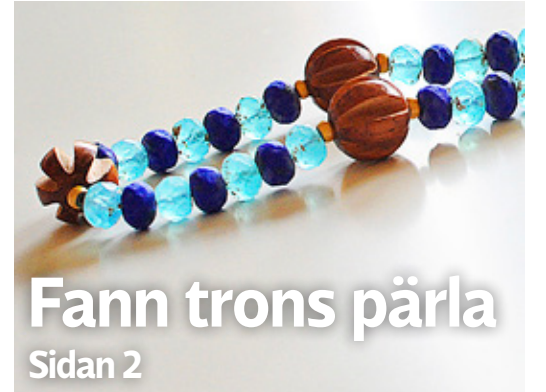
ONSDAG 21 DECEMBER. NR 51-52/2016

När lusten att vinna på spel tar över
Sidan 4

Glädjetjut över en tub tandkräm
Sidan 6

Någon annan kokar gröten denna jul
Sidan 5

Fann trons pärla
Sidan 2

Mitt i den kalla vinter, i midnatts mörka tid

Ett barn blir oss fött, en son blir oss given. Julens budskap doftar ros, mystikens egen blomma. På sommarstället i Vasa bäddar teologen Ingmar Lindqvist in blommorna till vintersömn med metoder som han själv utvecklat.

Sidan 10

LEDARE MAY WIKSTRÖM

När resa hem betyder döden

DE SMET över gränsfloden till Egypten obemärkt. Etappen över Gaza-remsan låg bakom dem.

Väl framme i Kairo sökte de upp sina landsmän, fick logi på helgedomens stengolv.

”Vad gör ni här? Varför åker ni inte hem?”

Nej. För att åka hem är döden. För att någon ville dem illa, bara för att de var de. För att inte ens den minsta i familjen var trygg. Särskilt inte han.

Så de sändes inte hem. De togs in i barmhärtighet, i kyffen av landsmän som bjöd hjärterum, av fromma som beredde plats där det fanns plats.

De lastade det de hade i en liten båt och seglade ännu längre bort från våldet, betalade med det som de hade.

Res hem!

Säkert fick de uppmaningen. Någon gång uppmanande, någon gång med rynkade ögonbryn och vrede i tonen.

Ni hör ju inte hemma här! Men de fick stanna.

Som en hel familj, som fick förbli hel.

”Åk hem! skrälar missnöjesfinlands allra fulaste ansikte. Ni hör inte hit!”

DEN KOPTISKA kyrkans tradition vårdar ömt om den heliga familjens tid som flyktingar i Egypten.

Till de koptiska kvarter där synagogan stod i miljonstaden Kairo vallfärdar miljoner. Samma kopter gråter nu över kistrader med döda. Två dussin koptiska gudstjänstfirare miste livet i ett bombattentat tredje advent. Våldet slår, beskyddaren behöver i nästa stund själv skydd.

Pilgrimsleden ner till Al-Muharrag är en av de heligaste bland kopterna. Det var dit familjen sägs ha seglat på en traditionell flodbåt, med guld, rökelsen och myrran som betalning. Den som vill över vattnen betalar. Har alltid gjort det. Ibland med sitt liv. In i e-posten rasslar BBC:s nyhet om att en italiensk domstol har dömt en tunisisk skeppare skyldig till 700 människors död.

ÅK HEM! skrälar missnöjesfinlands allra fulaste ansikte. ”Ni hör inte hit!”

Nej. För resa hem innebär döden.

På papper stämplas (passiv form) sanningar som inte är sanna och förkunnas trygghet som inte finns.

Familjen åker hem.

Familjen får bara delvis stanna.

Människor dör.

I LÄGER föds fortfarande barn i decembernätter, lindas och läggs där det är varmast.

I nätter i december närns fortfarande hopp – också där hopp inte har så mycket kvar att nåras av. Det tänds och odlas, därför att det är det enda som gör att livet orkar ännu ett tag till, ännu ett läger till, ännu en båt till, ännu en gräns till.

Ännu ett avslag.

JULEN HANDLAR om hopp.

Ser vi det?

Bär vi det?

Visst är det mörkt, men orkar vi?

Ännu en jul, inte minst för barnets skull.

May Wikström är chefredaktör för Kyrkpressen

PROFILEN: TIINA KRISTOFFERSSON

”Jag sa till Gud: Jag vet att vi kommer att fira din födelsedag om någon vecka, men jag tror väldigt lite på dig just nu.”

Tillåten att söka och fråga

”Jag ska inte säga upp mitt medlemskap i kyrkan under år 2014”, lovade Tiina Kristoffersson för drygt tre år sedan. Ett litet nyårslofte ledde till en stor livsförändring, och i dag tillverkar hon bönekransar och gnäller på italienska munkar för att de ska göra kors lite snabbare.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

– Jag har alltid tyckt att människor som ger nyårsloften är lite lustiga. De säger saker som ”nu ska jag gå ner tio kilo”, enorma löften som är svåra att uppfylla. Därför tänkte jag att jag ger ett löfte som är så lätt att jag inte behöver göra någonting alls.

Så **Tiina Kristoffersson** kom på en fantastisk idé: att i ett år lova förbinda sig till den organisation hon blivit medlem i genom dopet.

– Jag tyckte jag var så rolig och smart när jag kom på det. Men hur kunde jag ge ett löfte när jag inte ens visste vad kyrkan är för något? Om jag inte visste vad som försiggår där? Så jag tänkte: Jag kan väl gå i kyrkan på söndagarna.

Hon började delta i den finska församlingens söndagsgudstjänster i Esbovikens kyrka, och upptäckte en helt ny värld.

– Jag insåg att den lutherska församlingen består av människor med väldigt olika bakgrund, och att alla ser olika på kristendomen. Det var lite av en chock för mig. Jag började tänka: Vad är i så fall minimikravet för att jag ska kunna kalla mig kristen?

Tiina Kristoffersson är uppväxt i ett hem med en kristen mor och en vetenskapstroende far, och som ett barn av det hemmet bestämde hon sig för att ta reda på vad tro egentligen handlade om. Hon läste böcker om kristendomens historia och om Bibelns uppkomst. Snabbt märkte hon att det som lärdes ut om Bibeln vid universitetet var något helt annat än det hon fick sig till dels i kyrkan.

– Det skapade en kris hos mig. I december 2014 satt jag i kyrkan och väntade på att gudstjänsten skulle börja. Jag satt och tittade på krubban som var framställd, på Maria, Josef, herdarna och djuren. Jag satt där och kände att jag tappat

min tro. Den lilla tro jag haft kvar, den hade jag tappat.

En revolution

Hon bestämde sig för att vara fullkomligt ärlig.

– Jag sa till Gud: jag är väldigt ledsen just nu. Jag vet att vi kommer att fira din födelsedag om någon vecka, men jag tror väldigt lite på dig just nu. Om jag ska vara helt ärlig så tror jag inte på dig alls.

Då hörde hon en röst inom sig, Guds röst. Den sa: Det är helt okej, Tiina, för jag tror på dig.

– Då insåg jag att det inte handlar om vad jag tror på, eller om att jag måste tro på vissa saker, som att Maria verkligen var jungfru. Det var en revolution för mig. Jag kände att jag har tillåtelse att ställa frågor och att söka, jag behöver inte vara perfekt och sitta där och känna att jag tror på varenda mening i trosbekännelsen. Jag får vara med ändå. Det var en befrielse.

Tiina Kristoffersson har många vänner som håller på med yoga och reser runt i världen för att träffa sin guru. Hon började fråga sig om det inte fanns någon kristen motsvarighet till andra religioners meditationstraditioner.

– Jag undrade varför vi inte har något roligt i kristendomen. Varför är vi bara tråkiga lutheraner? Varför har vi ingen mystik? Och sedan insåg jag: visst har vi mystik i kristendomen. Vi har en väldigt stark tradition och det finns mycket att hämta i den. På det viset kom bönekransarna till mig.

Det började med att hon beställde en bönekrans från USA, en som följde den anglikanska bönetraditionen. Hon skapade egna böner för den och började använda den.

– När jag började meditera insåg jag

hur svårt det är. Det finns inget svårare än att samla sina tankar, och det är därför man kan använda en bönekrans, som ett verktyg eller hjälpmedel.

Hon har skapat meditationens så att bönerna kommer från den lutherska mässan, böner som människor känner till och kommer ihåg. Varför lära sig femton nya böner då det finns gamla och bekanta?

– När jag bodde i Esbo satt jag i busen en halv timme varje morgon. Morgnarna, morgonstressen med barn som skulle lämnas på dagis, var så hektisk. Så jag lärde mig att stänga av den hektiska världen i bussen, och när jag kom till jobbet var jag lugn och redo att möta människor och deras känslor. Jag var mer avslappnad.

Att vårda sin tro

Bönekransen innehåller fem specialpärlor och 29 vanliga pärlor. För varje av de 29 pärlorna ber hon: ”Jesus Kristus, Guds son, låt ditt ansikte lysa över mig.”

– Jag mediterar över det: Vad innebär det? Varför ber vi att Gud ska låta sitt ansikte lysa över oss? Jag har inget svar på den frågan. Jag tror att det tar hela livet att fundera på den.

Kransen innehåller också tre förbönspärlor.

– Meningen är ju att vi öppnar oss utåt och fokuserar på omvärlden. Över huvudtaget tycker jag att en spiritualitet som bara har att göra med en själv inte är värd så mycket. Jag vet att det är provokativt sagt. Men jag tror att frukten av vår spiritualitet ska vara att vi öppnar oss utåt. Guds rike finns ju inte bland oss om inte vi jobbar för det, Guds rike kommer inte som en pumpa från himlen.

Meningen är att komma in i en monoton rytym, att sjunka in i sin egen kärna – i den delen som är Guds avbild.

– När man tänker på kristen meditation är det bra att minnas att vi inte har som mål att nå extas. Vi mediterar inte för att få en känsloupplevelse, vi tror på att Gud hör oss och tar hand om oss även om vi inte skulle känna något alls. Det är inte känslan som är grunden, utan det där med lojalitet, att vårda sin tro. Det behöver inte kännas på något speciellt sätt, och ändå har det effekt.

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A,

68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ulrika Hansson
tfn 040 831 6322
Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788
Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Nina Österholm
tfn 040 831 6836
Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi
Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301 158540
BIC: DABAFIHH

Paradbild: Ingmar Lindqvist

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**. Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
+ **Moms 24%**

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.
För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

ISSN 0356-1275

TIINA KRISTOFFERSSON blev överväldigad av intresset för hennes bönekransar. – Lagret är slut och beställningarna läggs på hög. Och munkarna i Italien är så långsamma med att tillverka fler Franciskuskors! skrattar hon.

TIINA KRISTOFFERSSON

VERKSAMHETSLEDARE FÖR MUSIKTEATERN KAPSÄKKI. HAR TIDIGARE JOBBAT SOM LITTERATUR-AGENT.

FAMILJ: MAN OCH TVÅ BARN. BOR NUMERA I HELSINGFORS.

PÅ FRITIDEN TILLVERKAR HON BÖNEKRANSAR SOM FINNS ATT KÖPA VIA ANDELSLAGET PYHÄVAATE. PÅ PYHÄVAATE-NÄTSIDAN FINNS OCKSÅ INSTRUKTIONER OM HUR BÖNEKRANSEN ANVÄNDS.

Björk fick tjänsteförordnande

KYRKOHERDETJÄNST. Den första februari 2017 får tf kyrkoherde **Daniel Björk** äntligen tjänsteförordnande för kyrkoherdetjänsten i Petrus församling.

Processen har varit lång. Församlingsrådet valde Daniel Björk till kyrkoherde i slutet av år 2014. Rådet tänkte sig att Björk skulle efterträda **Bengt Lassus** på herdeposten i mars 2015.

Men beslutet överklagades till förvaltningsdomstolen i Helsingfors och i somras upphävde förvaltningsdomstolen Petrus församlings val av kyrkoherde.

Tidigare i höst meddelade den andra sökanden, **Monica Heikel-Nyberg**, att hon återtar sin ansökan. Eftersom församlingsrådet ville hålla fast vid Björk är det nu han som blir herde.

FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Puiras blir prost

TITEL. Biskop **Björn Vikström** har beviljat prosttiteln åt kaplanen i Hangö svenska församling **Margareta Puiras**. Puiras har tidigare arbetat som kyrkoherde i Dragsfjärds församling och stiftssekreterare för personalvård och utbildning.

”Prost” är en hederstitel som kyrkan enligt gammal sed kan tilldela förtjänsta präster.

FOTO: ARKIVBILD/LINDA FONTELL

124 000 finländare är spelberoende

PENGAR. Spelberoende är svårt att upptäcka. När problemet uppdagas har det ofta redan hunnit växa sig stort.

TEXT OCH FOTO: **CHRISTA MICKELSSON**

Största delen av vuxenbefolkningen i Finland spelar något penningspel regelbundet. 124 000 personer lider av sitt beroende.

– Alla slags människor spelar penningspel, det finns inte någon särskild typ. Men man måste spela för att ett problem ska bildas, säger **Charlotta Grönberg** som jobbar med att förebygga penningspelproblem och hjälpa spelmissbrukare och deras anhöriga på organisationen Peluuri.

De som tar kontakt med organisationen är ofta människor som aldrig tidigare vågat berätta om sitt problem för någon.

– Det är människor som går och tänker på hur de ska göra för att lösa sin situation, många av dem tvivlar på att det ens är möjligt. Tyvärr tar många kontakt i ett rätt sent skede, då problemen redan hunnit växa sig stora. Skulderna kan vara stora, liksom det psykiska och fysiska illamåendet.

Charlotta Grönberg säger att penningspelproblem är en beroendeform som har liten synlighet i samhället.

– De anhöriga märker att det finns ett problem, men de förstår inte alltid att det är ett penningspelproblem. Det luktar inte, syns inte. De beteendeförändringar som hänger ihop med beroendet går att förklara på många olika sätt.

Lever för hoppet

Genom tiderna är det penningspelautomaterna som förorsakat flest problem för flest människor.

– I dag är det allt vanligare att människor spelar på nätet, men också där är penningspelautomaterna populära. Alla kan spela på automater, det är en selfform som man lätt fastnar i.

Penningspelautomaterna är populära trots de förhållandevis låga vinstsummorna.

– En person som har ett spelproblem ser inte verkligheten klart och tydligt utan lever för hoppet, hoppet att allt ska fixa sig. De här människorna är stressade och vill inte fundera på vad som händer om det inte fixar sig.

Här kommer det fenomen som kallas för "chasing" in.

– Det innebär att man genom att spela mera och satsa mera också tänker sig att man kommer att vinna större summor, och vinna tillbaka det man satsat och det man tidigare förlorat. Vi ser fenomenet i alla former av spelande, allt från hästspel till vadslagning och poker.

Enligt uppskattningar är var femte person i Finland anhängig till någon som spelar för mycket.

– Det är ganska vanligt att anhöriga tar kontakt med oss. Den vanligaste frågan är hur de kan hjälpa sin vän eller partner att förstå att han eller hon har ett problem. Men den som har ett spelproblem måste först själv vilja en förändring för att någon annan ska kunna hjälpa.

Hur upptäcker man ett spelproblem hos en anhörig?

– Det handlar om ganska små saker, många av dem kan bortförklaras. Personen kan bli tankspridd och lättirriterad, tröttare än förut. Han eller hon vill kanske inte gå ut med kompisar eller hitta på saker med familjen. Personen kommer med bortförklaringar, men grunden till problemen är den ångest som förorsakats av att personen inte har pengar eller klarar av vardagen, säger Charlotta Grönberg.

Den som har ett spelproblem kanske slutar med hobbyer och försenar sig ofta.

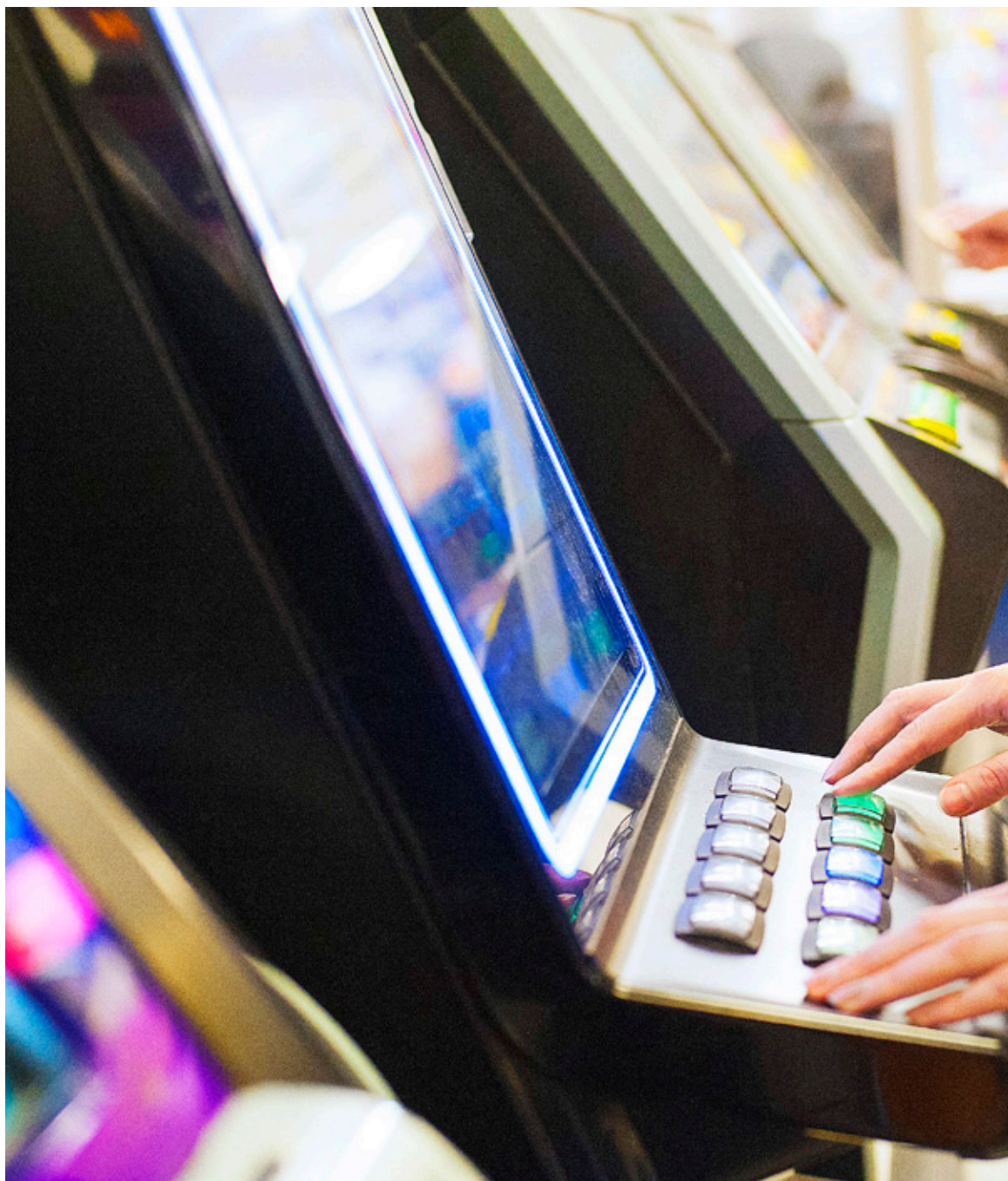
– Det kan vara svårt att komma iväg hemifrån när man startat ett spel på datorn. Allt det här går lätt att bortförklara. Till familjen kan man säga att det varit extra stressigt på jobbet.

Får man syn på en annan människas eller familjemedlems kontouppgifter och märker många insättningar på spelkonton eller många utdrag med jämna mindre summor som 20, 40 och 60 euro är det orsak att reagera.

– Man kan fråga rakt ut: "Har du ett spelproblem?" Man får räkna med att personen kan bli arg, särskilt om den inte är redo att göra något åt sin situation.

Charlotta Grönberg har jobbat på Peluuri, som är ickevinstdrivande, i sex år.

– Vi stöder och hjälper personer som spelar för mycket och deras anhöriga.

VAR FEMTE person i Finland är anhängig till någon som har problem med penningspel.

Vi erbjuder också stöd till personer som stöter på problemet via sitt jobb.

Tjänsten är kostnadsfri för klienten. – Man kan ta kontakt med oss från hela Finland. Vi har en hjälplinje som är öppen vardagar mellan 12 och 18. Det är gratis att ringa. Vi har också handledda kamratsödsgrupper på nätet och ett åtta veckor långt virtuellt vårdprogram.

Förändringar triggat beroende

Under de senaste åren har de största riskgrupperna för penningspelproblem varit unga vuxna män och personer vars liv genomgått större förändringar på senaste tiden.

– Förändringar upplevs som stressiga. Det kan handla om pensionering, att få sitt första barn, att bli arbetslös. De här sakerna kan leda till att man börjar spela mer och till en början märker man kanske inte det själv.

I december, den tid när en efterlängtat skatteåterbäring dimper ner på rätt många finländares bankkonton, accentueras ofta problemen.

– Den som har ett penningspelproblem har i regel också skulder och

svårt att hantera pengar. De flesta berättar inte öppet om sina problem, ens i familjen, utan vill lösa problemet själva. Då ser de skatteåterbäringen som en chans att reda ut situationen. I stället för att lägga undan pengarna för julklappar eller vardagen ser man dem som en investeringsmöjlighet. I stället för att betala av på sin skuld spelar man, i hopp om att kunna reda ut situationen en gång för alla.

Risken är överhängande att den som inte lyckas med det här hamnar i en ännu svårare sits när julen kommer och det ska förklaras för familjen vart pengarna försvunnit.

– Det händer ganska ofta att problem i familjer kommer upp till ytan just vid den här tiden. Julen är inte riktigt lika lycklig för alla.

Det bästa man kan göra som anhörig till en spelberoende är att ta hand om sig själv.

– Ta hand om familjens penningsgärenden, försök se till att familjen klarar vardagen och skydda dig själv.

Det är också bra att berätta för den som har ett spelproblem att man oroar sig,

FLYKTINGAR ASYL

Kristinestad beviljade kyrkoasyl

En flyktningfamilj på fem personer har beviljats kyrkoasyl i Kristinestad. Trebarnsfamiljen befinner sig nu i en lägenhet som församlingen äger.

Tf kyrkoherde **Daniel Norrback** säger att han tagit beslutet. Det brådskade eftersom polisen uppgett att familjen ska utvisas inom några dagar.

– De har arbetsgivare och frun väntar på att få arbetstillstånd. Genom att bevilja kyrkoasyl ger vi mera tid för behandling av tillståndet, säger Norrback.

Han vill ge familjen ro och uppger inte nationaliteten.

KONFLIKTER SYRIEN OCH IRAK

Religiösa minoriteter behövs

Det är viktigt att återskapa en rik mosaik av religioner och etniska grupper för att försäkra sig om fred och stabilitet i Irak och Syrien. Det visar en rapport om religiösa och etniska grupper i de här länderna. Rapporten har sammanställts på initiativ av Kyrkornas världsråd och norska kyrkans nödhjälper.

Rapporten visar att det inte räcker att se till att IS inte längre verkar i området. Det finns många olösta frågor kring makt och fördelning av landområden på ställen där de religiösa minoriteterna traditionellt bott.

HJÄLP SAMTAL

Ring när du behöver prata

Kyrkans samtalshjälp på svenska håller öppet i vanlig ordning också under julen: samtalstjänsten når man på nummer 01019 0072 varje dag klockan 20–24 och chatten håller öppet måndag–torsdag klockan 18–20, se www.samtalstjanst.fi.

– Det lönar sig inte att ensam älta en tung livssituation. De jourhavande vid kyrkans samtalshjälp är utbildade för uppgiften och försöker tillsammans med den som tar kontakt hitta lösningar. Samtalen är alltid konfidentiella, säger **Titi Gävert**, sakkunnig inom samtals- och nätjouren.

Ordnar fest för alla

JUL. I många församlingar går det att fira julafton tillsammans med andra. – Det ger så mycket att få göra något för andra, säger värdinnan Mona Andersson i Tenala.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

För andra året i rad ordnar Ekenäsnejdens svenska församling julaftonsfest i Tenala.

– Vi bjuder på god hemlagad julmat, gemenskap och julklappar, berättar **Mona Andersson** som är församlingens värdinna i Tenala-Bromarv och eldsjelen bakom julaftonsfesten.

Idén fick Mona Andersson en julafton då hon var med och delade ut mat till äldre via samarbetsprojektet Ekenäs Matbank.

– Vi vet att många sitter ensamma hemma, och det känns inte så roligt. Jag tog upp idén med kyrkoherde **Anders Lindström** och han gav grönt ljus.

Tack vare frivilligas insatser och sponsordonationer kan festen genomföras.

– Maten kommer från lokala jordbrukare och företagare och vi har också haft möjlighet att köpa julklappar åt alla deltagare. I fjol gav några firmor pengar som var öronmärkta för leksaker.

Till festen förra året kom bland annat barnfamiljer, äldre och personer som inte har släktingar på orten.

– Men det var också några som har familjer i trakten som valde vår fest.

Programmet börjar klockan 12 i Tenala församlingsshem och avslutas i god tid så att den som vill ska kunna delta i julbönen i Tenala kyrka klockan 15.

– Jag har inte haft några som helst problem att få frivilliga att ställa upp. I år har många anmält sig och sagt att de hjälper till med vad som än behövs, potattisskalning, diskning, vad som helst.

Hon tror att många av dem tänker att de gärna vill ge något åt andra på julen.

– Dessutom hinner man gott och väl fira jul med sin egen familj hemma på kvällen.

och uppmana personen att söka hjälp. – Men ge eller låna inte ut pengar. Då kan problemet fortsätta hur länge som helst.

Den som tar kontakt med Peluuri får hjälp att se över sin situation och diskutera helheten. Hurdan hjälp behövs i vardagen? Vad kan Peluuri göra och vad har den egna kommunen att erbjuda? Peluuri erbjuder också svensk-språkig hjälp, om man ber om det när man ringer till hjälplinjen. Man kan också ta kontakt via nätet på svenska.

Ungefär en procent av befolkningen har ett penningsspelberoende som är psykiatriskt diagnostiserat, det vill säga den gravaste formen av beroende.

– Ju tidigare man tar kontakt, desto lättare är det att komma ur problemen. Man får jobba ganska hårt för att komma ur ett spelberoende om det har gått en längre tid. Men det är aldrig för sent att börja jobba för en förändring.

Peluuris kostnadsfria hjälplinje (tel. 0800 100 101) är öppen alla vardagar kl. 12–18. Det finns också en chatt på www.peluuri.fi.

De flesta berättar inte öppet om sina problem, ens i familjen, utan vill lösa problemet själva.

Charlotta Grönberg

EN LISTA över vilka församlingar som ordnar julfest på julafton finns på sidan 18. FOTO: FREEIMAGES

Vidga familjebegreppet

Också Vasa svenska församling kallar till gemenskap under julaftonen.

– I Vasa håller vi i år en samling i Trefaldighetskyrkans krypta. Det bjuds på gröt och enkelt program, vi avslutar samlingen genom att delta i julbönen 16.30, berättar diakonen **Anna-Mari Bäckman**.

Det finns en lång tradition av att ordna jul för ensamma i Vasa, men programmet har varierat från år till år.

– Det är olika människor som hittar till samlingen, sådana som bor ensamma,

men också par kommer. Medelåldern är lite högre, men det är inte bara pensionärer som kommer. När vi ordnat julläger har också barnfamiljer deltagit.

Tycker du att vår julafton är för familjecentrerad?

– Jag tycker absolut att vi ska ta tillfälle att umgås med våra nära. Men vi kunde bli bättre på att involvera andra människor i det familjära – vidga familjebegreppet och verkligen se till att de som finns i vår omgivning inte behöver uppleva ofrivillig ensamhet eller ut-ansförskap.

Att jobba på julafton

tycker hon inte är något större problem.

– Det är ju inget unikt, många yrkeskategorier jobbar på julen. Prästerna gör det nästan varje år och vårdpersonal likaså. Men arbetsbördan generellt i december med alla fester, besök och den stora mängden hjälpbehövande kräver sin ork och energi.

– Att människor uppskattar det vi gör och trivs med det som ordnas ger oss den puff som behövs för att orka med arbetet. Både till julen och i övrigt.

VASA GUDSTJÄNSTRUM

Kyrkan ska bli barnvänligare

En ny tillsatt arbetsgrupp inom Vasa kyrkliga samfällighet ska gå igenom stadens kyrkor och planera särskilda platser för barn i gudstjänstlokaler. Med platser för barn avses ett område i kyrkan där barn tillsammans med sin familj kan delta i gudstjänsten på ett sätt som passar dem.

– Vi påbörjar troligen arbetet i Roparnäs kyrka, säger arbetsgruppens ordförande **Jari Nieminen**.

Arbetsgruppen har tid på sig till 31.8.2017 med att utarbeta förslag på hur platser för barn ska ordnas i alla gudstjänstlokaler i Vasa kyrkliga samfällighet.

LAGÄNDRING 2017

”Äktenskapsfrågan verkar vara en starkt emotionell fråga.”

Ville Auvinen, generalsekreterare för Finlands teologiska institut, säger till Kotimaa att vissa kyrkliga organisationer bävar inför den nya äktenskapslagen.

RELIGIONER UTBILDNINGSNIVÅ

Judar mest utbildade

Judar är mest välutbildade i världen, visar en undersökning från Pew Forum, som samlat data från 151 länder. Lägst utbildning har hinduiska och muslimska kvinnor.

En jude utbildar sig i ge-

nomsnitt i 13,4 år. Den viktigaste orsaken till de goda siffrorna är att judar i allmänhet bor i rika länder som USA och Israel, som har väl utbyggda skolsystem.

Kristna kommer på andra plats med 9,3 utbildningsår, sedan följer ateister/religiöst obundna

med 8,8 år.

Pew Forum undersöker också om det finns kulturella och religiösa normer som påverkar resultaten, inte minst när det gäller kvinnors rätt till utbildning. Ett glapp mellan mäns och kvinnors utbildningsnivå finns främst bland muslimer och hinduer.

Julhjälp tvärs över viken

LETTLAND. Vi befinner oss i östra Lettland, Balvi, tillsammans med hjälporganisationen Hoppets Stjärna. Det är dags att dela ut årets julpaket.

TEXT OCH FOTO: SARA BONDEGÅRD

Tom Landgårds, anställd på Hoppets stjärna Finland, fråga om det är fem eller sex barn i familjen som vi ska hälsa på. Hans fru **Mia Landgårds**, som är med som extra resurs på resan, svarar att det är tre pojkar och två flickor. Paret plockar ihop nallar och ryggsäckar, så att varje barn får en egen present. Dessutom får familjen tre matpaket.

Vi går upp för trapporna i höghuset. För att överhuvudtaget se var vi sätter fötterna använder vi våra telefoners inbyggda ficklampor. Luften blir mer och mer unken och efter en och en halv dag på julpaketutdelning börjar vi ha vanan inne – jag anar redan nu vad som väntar oss där inne.

Vi knackar på dörren och mamman i familjen öppnar. Vi tas emot med öppna armar och ser barnens förväntansfulla ögon. Medan barnen öppnar sina paket och matpaketen, glider min blick genom rummet. Väggarna är beklädda med tapeter i olika valörer, mer och mindre hela, fukt och mögelspår på väggar och tak, och en liten, liten golvyta att vistas på. I den här familjen har de i alla fall två rum och kök. I den välanvända vedspisen brinner en brasa för att hålla rummen varma.

Effektiv hjälp

Hoppets stjärna bedriver allt hjälparbete i samarbete med lokala samarbetspartner både i Lettland och Litauen. Jag har haft möjlighet att besöka båda länderna och se hur man arbetar på ort och ställe. Det blir tydligt att det arbete som görs verkligen behövs och gör en skillnad. Allt som skänks, stickas, matpaket som frivilliga samlar ihop, pengar som doneras, allt kommer dit det ska och där det behövs.

– Samarbete med en lokal organisation är absolut nödvändigt för att hjälparbetet ska vara effektivt och göra skillnad. Våra lokala samarbetspartner känner behoven

och den lokala kulturen, förklarar **Karolina Wägar** som är verksamhetsledare för Hoppets Stjärna i Närpes.

– Tack vare välfungerande samarbete är vi hela tiden uppdaterade om hjälpbehoven och kan använda våra resurser väl. Varje samarbetspartner rapporterar till oss och vi följer upp arbetet på plats.

Liana och **Ivars**, som är grundarna för Velki Association i Lettland, följer med oss under dessa dagar i Balvidistriktet. Även socialarbetaren **Ilse** från kommunen deltar i utdelningen. Det är de som har den dagliga kontakten till familjerna, skolorna och de sociala myndigheterna i området.

Balvi ligger i östra Lettland. Utflyttningen har varit hög under de senaste årtiondena, bland annat eftersom långtidsarbetslösheten är stor. Eftersom det inte finns jobb saknas har många tappat tron på framtiden. Socialt utslagna familjer lever på knappa socialbidrag, som inte räcker till för en familj på två–fem barn. Barnbidraget är litet, 11 euro per månad och barn.

Familjer som bor på hyra har fått märka att hyror och avgifter stiger i snabbare takt än vad eventuella löner gör. För att de överhuvudtaget ska ha råd att ge barnen en utbildning krävs pengar. Skolan är gratis, men resorna till och från skolan är långa, dessutom kostar boende och mat. Även skolmaterial måste familjerna införskaffa själva. Det är alltså ett kostsamt kapitel att låta barn få utbildning efter grundskolan.

Många berättelser

Vikör genom öppna landskap med stora snövita viddar. Väggarna är gropiga och oplogade. Där ute, ett stenkast från ryska gränsen, kommer vi till en familj som är ny i hjälpprogrammet. Vi möts av pappan i huset. Guldtanden blänker till då han ler och hälsar

FÖRVÄNTANSFULLA BARN står i fönstret och kikar då vi kör in på den nyplogade gården. Barnen är nytvättade och hemmet städad. Den här familjen har även hund, två getter och höns.

LÅNGT UTE på landsbygden bor en familj med tre pojkar. Maxmo skola fick vara med och glädja denna familj med sitt julpaket.

oss välkomna. Vi lastar ut tre stora paket och ryggsäckar till barnen. Snabbt ropar pappan att pojkarna ska hjälpa till och

ut kommer tre gossar på tio, nio och fem. De har sina bästa kläder på sig och är vattenkammade och fina.

Inomhus sitter mamman på soffkanten. Huset är välstädat. Bakom skynket vid bakugn och vedspis skymtar den lilla vrå som utgör familjens kök.

Mamman i huset har drabbats av stroke och är nu invalid. Hon verkar inte må bra. Hon är 41 år gammal och får ingen rehabilitering.

Tandkräm och kakor

Under resans gång har vi som rest med Hoppets Stjärna upplevt tvära kast, från glädje till elände, en emotionell bergochdalbana. Många fattiga lettiska familjer har det oerhört svårt. Deras boendeförhållanden är ofta usla. Glädjen och behovet av hjälp är så påtagliga

att det nästan gör ont att se.

De paket som sponsorer skickat – till exempel skolor runtom i Svenskfinland, församlingsmedlemmar och privatpersoner – är till oerhörd nytta och glädje.

Jag minns tonårsflickans glädjetårar över att hon ska få chans att utbilda sig tack vare sponsorstöd från Finland. Jag minns barnens glädjetjut över tandkräm och pepparkakor. Föräldrarnas tacksamhet över att de får mathjälp i lådorna och ekonomiskt stöd i form av matkuponger.

Och jag minns en åttaårig pojke som lyckligt utropade, när han stod med famnen full av makaroner:

– Man kan aldrig få för mycket makaroner!

ESAU'S SOPPA, ofta med röda linser som bas.

En röd soppa för lilla fastan

ÄTA TILLSAMMANS.

”Det viktigaste är att det är hett. Alltid blir det sedan någon smak.”

TEXT OCH FOTO:
ROLF AF HÄLLSTRÖM

Det är guvernörens kock i Nikolai Gogols mästerverk *Döda själar* som, en smula slarvigt men nog så centralt, talar om soppans dimensioner. Soppan kan varieras i det oändliga.

Soppa är en förträfflig sak, också inför julen. Kyrkligt sett är vi fortfarande i lilla fastan, en tid för enklare mat som just soppa. Advent som förberedelse för tydligare förr, i dagens konsumtionsamhälle finns mindre plats för soppa.

Världens äldsta soppa brukar den kallas, soppan som kokas i Första Mosebok. ”Ös upp av det röda åt mig, av det röda där”, säger Esau åt sin manipulerande lillbror. Jakob serverar och köper samtidigt förstfödslo-rätten åt sig.

I det heliga landet finns fortfarande rätter som kallas Esau's soppa, ofta med röda linser som bas. På Esau's tid var tomaten inte upptäckt men annars är den nära släkt med den vegetariska harirasoppan i veckans recept. Kryddorna är nästan de samma och hoppet från linser till kikärter är inte långt. Om matkulturen skulle inbegripas i bibelöversättning-

ar skulle vi antagligen i vår Mosebok läsa om hur Esau lurades med vanlig ärtsoppa.

Det bibliska köket var en del av det hälsosamma medelhavsköket med höga halter av fiber och mycket grönsaker, också sådana som växer vilt. Tredje Mosebok begränsar intaget av animaliskt fett, ett första bud om förhöjd kolesterol. Dessutom ett högst måttligt intag av kött.

Harirasoppan finns över hela medelhavsområdet och varje husmor har sitt eget recept med höna eller kalv som extra ingrediens. För mig som fortfarande är näst på analfabet i matlagning har sopprecepten varit en viktig snabbkurs. Matlagning är inte en kemisk syn-tes där recepten är till för att följas. Gogols kock plockade som bekant med lite av varje.

MAROCKANSK HARIRASOPPA

- 2 gula lökar
- 2 vitlöklöftor
- 2 stjälkar stjälkselleri
- 2 morötter
- 7,5 dl grönsaksbuljong (fond)
- 400 g krossade tomater
- 300-400 g kikärter
- 2 msk färsk riven ingefära
- 2 msk tomatpuré
- 2 msk olivolja

KRYDDOR:

- 1 tesked av kummin och gurkmeja, 1/2 tesked av mald kanel och koriander
- persilja, salt och peppar samt några droppar citronsaft

- Skala och hacka lök och vitlök, skiva selleristjälkarna, skala och tärna morötterna.
- Stöt kumminen i mortel, skala och riv den färska ingefäran.
- Fräs grönsakerna i oljan i en kastrull. Tillsätt tomatpurén och kryddorna. Fräs ytterligare en minut. Låt koka sakta i 20 minuter.
- Häll kikärterna i durkslag och skölj dem under kallt vatten. Hacka persiljan.
- Tillsätt kikärterna i

soppan, låt den koka upp och smaksätt sedan med salt, peppar och några droppar citronsaft.

- Servera soppan med persilja, grekisk/turkisk yoghurt och samt ljus bröd.

VÅGA FRÅGA

Jordfästning eller begravning?

STIG-OLOF FERNSTRÖM är pensionerad präst och svarar på läsarförfrågor om Bibeln.

Vad är det för skillnad mellan begravning och jordfästning?

DET BEGREPP som är tydligast är ordet jordfästning (på finska siunaus). Det handlar om en uttryckligen kristen fest där det ingår psalmsång, bibelläsning, bön och predikan. Där välsignas den avlidna på sin sista resa i medvetande om att den kropp som läggs i jorden och förmultnar en dag ska uppstå till evigt liv. I bön överlämnar vi honom eller henne i Guds allsmåttiga händer.

Ordet begravning används i dagligt tal om jordfästningen men det innehåller ofta mycket mera så som minnesstunden och gravläggningen eller gravsättningen.

I regel jordfäster kyrkan inte icke-kristna, det vill säga sådana som inte är medlemmar i kyrkan. Ibland brukar de anhöriga be om att få en jordfästning och då brukar jag alltid genom ett samtal med dem ta reda på varför personen ifråga inte hörde till kyrkan. Om avståndsgandet var principiellt anser jag att jag inte ska handla mot den avlidnes ställningstagande.

”Den kristna begravningen är ett starkt vittnesbörd om tron på kroppens uppståndelse.”

En gammal tradition har varit att inviga en begravningsplats i Guds namn. Många kristna har en stark längtan att få vila i ”vigd jord”. Tidigare var det ett problem för fritänkare och ateister för alla begravningsplatser tillhörde kyrkan och sköttes av den. Nu när askan kan strös ut nästan var som helst är det problemet undanröjt.

Under åren i Senegal lärde jag mig se vilken betydelse en kristen jordfästning har. En äldre kvinna hade varit med om en kristen jordfästning och hon kom hem och sa åt sin kristna son:

– En sådan begravning vill jag ha.
Sonen svarade: – Det är omöjligt, den är bara för kristna.
– Ja, då vill jag bli en kristen.
Sagt och gjort. Modern fick dopundervisning, blev döpt och när hon dog många år senare fick hon en kristen begravning som hon hade önskat.
Den kristna begravningen är ett starkt vittnesbörd om tron ”på kroppens uppståndelse”, så som vi läser i Trosbekännelsen.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN SOFIA TORVALDS

Inför Guds ansikte

Jag galopperar i högklackat (julfesttider, förstår ni) genom Kampens köpcentrum

för att hinna till morgonmeditation i Kampens kapell. I kapellet är det tyst, öronbedövande tyst.

Det är som att sitta inne i ett ljudisolerat träd.

”I faderns, sonens och den heliga Andens namn”, ber Tiina Kristoffersson (läs mer om henne på sidan två i den här tidningen).

Bönepärlorna är skrovliga och små i mina händer. ”Herre Jesus Kristus, Guds

son”, ber vi. ”Låt ditt ansikte lysa över mig.”

Om och om igen ber vi med samma ord, omslutna av tystnad. Jag börjar gråta, jag vet inte varför.

Kanske gråter jag för att jag kan be, jag har varit så stressad att det är länge sedan jag bett.

Kanske gråter jag för att det är så tyst och lugnt.

Kanske gråter jag för att det är en längtan som hinner i kapp mig, för att jag fattar att det är någonting jag saknat.

Som att ha känt törst länge, sedan inse – vatten. Det finns ju vatten.

Som att plötsligt förstå att radion har stått på, konstant, men att den går att knäppa av. Som att falla tillbaka in i något bortglömt.

Ja, nästan som att minnas: det var så här jag skulle leva. Eller: nu fattar jag varför det finns kyrkor.

Snart är det jul. Det är på

grund av det här vi firar.

För att vi, den lilla längtande skaran, ska få sitta en frostig morgon i ett kapell medan folk rusar förbi utanför, sitta i en tystnad stor som universum och be: ”Herre Jesus Kristus, Guds son, låt ditt ansikte lysa över mig.”

Hymn till Herrens födelsedag

JULNATT. Hur kan en människa beskriva det under som skedde den första julnatten? Kyrkofadern Efraim Syriern, som var en syrisk-ortodox diakon och en framstående hymnograf, skildrar Herrens födelsedag så här:

TEXT: **EFRAIM SYRIERN** ÖVERSÄTTNING: **STEN HIDAL** ILLUSTRATION: **MALIN AHO**

1. Detta är den månad som rymmer all glädje: frihet för slavar, ära för de fria, bekransande av dörrar, njutning för kroppen.
I sin kärlek klär den sig i purpur, som en konung.

R: Lovad vare du, jungfruns vackra barn!

2. Detta är den månad som rymmer all härlig seger: den befriar anden, kuvar kroppen, ger liv bland de dödliga.
I sin kärlek klär den människorna i gudomlighet.

3. I denna månad låg slavar på sin bädd, de fria i sin säng, kungarna på sitt praktläger.
Alltets Herre vilade i sin krubba för allas skull.

4. O Betlehem! Kung David var klädd i fint linne, men Davids Herre och Davids son har dolt sin härlighet i lindor. Hans lindor gav människorna härlighetens klädnad.

5. Denna dag har vår Herre som den ödmjuka bytt ut glansen mot skammen, men Adam som den upproriske bytte ut sanningen mot lögnen.

Den Barmhärtige hade medlidande, hans rättfärdiga gärningar segrade över de orättfärdiga.

6. Må var och en fördriva sin otålighet, ty för Guds storhet var det inte överflödigt att vara nio månader i moderlivet och trettio år bland de vansinniga i Sodom.

7. När den Gode såg att människosläktet var fattigt och ringa, gjorde han festerna till skattkammare och öppnade dem för de lättjefulla. Festen skulle förmå den late att stå upp och bli rik.

8. Se, den Förtfödde har öppnat sin fest som en skattkammare för oss.
Endast denna dag, årets mest fullkomliga, öppnar skattkammaren.
Kom, låt oss skynda och berika oss av den, innan den stängs.

9. Välsignade är de vakande, ty de har plundrat festen på livets byte.
Det är en stor skam, om någon ser sin nästa bära ut skatter, medan han själv sitter sovande bland dem och kommer ut tomhänt!

10. På denna fest må alla bekransa sitt hjärtas dörr.
Må den heliga Anden längta efter dörren, gå in genom den, bo där och ge av sin helighet. Ty hon går runt bland alla dörrar för att se var hon kan bo.

11. På denna fest gläder sig dörrarnas förhängen, och altaret gläder sig i det heliga templet.
Barnens röst jublar och Kristus gläder sig som härförare under sin egen fest.

12. På Sonens födelsedag beslöt kungen om en folkräkning för att människorna skulle bli hans gäldenärer.
En kung trädde fram som utplånade vårt skuldebrev och undertecknade ett annat skuldebrev som gjorde honom till vår gäldenär.

13. Solen segrade och tecknade en symbol i de steg där den höjde sig. Tolv dagar är det, sedan den började stiga och i dag är det den trettonde, en fullkomlig symbol för Sonen och hans tolv!

14. Mose stängde in lammet i nisan, den tionde dagen, en symbol för Sonen, som kom och inneslöt sig själv i moderlivet den tionde nisan. Han gick ut i den månad, då ljuset segrade.

15. Mörkret besegrades för att visa Satans nederlag.
Ljuset vinner för att jublande förkunna att den Förtfödde vunnit segern.
Mörkret besegrades tillsammans med dunkelheten, vårt ljus segrade med solen.

16. Josef smekte Sonen som ett litet barn, han tjänade honom som en Gud.
Han glädde sig över honom som över den Gode, han lyssnade till honom som den Rättfärdige. Vilken stor paradox!

17. Vem har givit mig den Högstes Son som min egen son?
Jag var svartsjuk på din mor och ville förskjuta henne.
Jag visste inte att i hennes sköte fanns den stora skatt som plötsligt gjort mitt armod rikt.

18. David, konungen, kom från min släkt och satte på sig kronan. I stor ringhet har jag sjunkit, i stället för konung har jag blivit snickare.
En krona fick jag där till del, ty i mina armar vilar kronornas herre.

19. Maria tog med iver upp kampen, hon sjöng en vaggång:
Vem gjorde så att den ensamma blev havande och födde den Ende, han som också är många, liten och stor, helt och hållet hos mig, men också överallt?

20. Den dag då Gabriel kom till min ringhet, då blev jag i ett ögonblick fri och tjänarinna.
Tjänarinna är jag till din gudom, men också moder till din mänsklighet, herre och son!

21. Nu har tjänarinnan blivit konungadotter genom dig, konungason.
Se, den ringa i Davids hus, se, jordens dotter har genom dig, Davids son, nått himmelen genom den himmelske!

22. Vilket under! Framför mig finns ett barn, en åldring!
Hans blick är helt riktad mot himmelen, dock upphör inte jollret från hans mun.
Det syns mig som om hans tystnad talar med Gud.

23. Vem har sett ett barn, vars blick når överallt?
Han ser som härskaren över allt skapat, både där uppe och där nere.
Han ser som den som befäller över allt.

24. Hur skall jag öppna mjölkens källa för dig, källa?
Hur skall jag nära dig från ditt bord, du, som när allt?
Hur skall jag närma mig dina lindor, du, som är hölj i glans?

”Vem har sett ett barn,
vars blick når överallt?”

BIBELKOMMENTATORN SOM SKREV VERS

Efraim Syriern (c:a 306–373), verkade i det som nu är provinsen Mardin i Turkiet, på gränsen till Syrien. Han räknas som en av kyrkofäderna och utnämns som skapare av den kristna hymndiktningen.

Efraim Syriern var den största teologen i den syrisktalande folkkyrkan. Mest skrev han på syriska, som är ett arameiskt språk och nära släkt med hebreiskan. Dagens syriska kyrkor använder fortfarande bearbetningar av Efraims hymner i sin liturgi.

Skribenten kan ses som en slags diktande bibelkommentator om den kristna tron. Ett syriskt ordspråk säger att ”om Bibeln på syriska gick förlorad, skulle man kunna återskapa den genom den helige Efraims dikter”. Han skrev också prosakommentarer för att ena kyrkan under svåra tider.

De lyriska lärohymnerna är hans viktigaste verk. I dem smälter han samman bibelpoesi med folkligt berättarstoff. Han bär smeknamnet Den Helige Andens harpa, på syriska *Kenarâ d-Rûhâ*.

KP bjuder med tillstånd av översättaren på en hymn, vars budskap klingar brännande aktuellt genom seklerna.

Sten Hidal är professor emeritus i bibelvetenskap, särskilt Gamla testamentet, vid Lunds universitet. Han dispute-
rade 1974 på en avhandling om Efraim Syrierns bibeltolkningar och har gett ut en tolkning av Efraims Hymnerna om paradiset. Han har även översatt Gregorios av Nyssa till svenska. Texten har tidigare ingått i tidningen Signum nr 8/2013.

FÖRKLARANDE NOTER

- Månaden som omtalas i vers 1 heter på syriska ”konun” och motsvarar december-januari.
- I vers 10 omtalas den heliga Anden som hon eftersom ordet för ande är femininum på syriska.
- Kungen i vers 12 är Augustus.
- Den trettonde dagen i vers 13 är epifania, den 6 januari, som infaller 13 dagar efter den 25 december.
- Månaden nisan i vers 14 är påskmånaden.
- I vers 17 talar Josef, i vers 19–24 Maria.

Tjusar, berusar, doftar,

TEXT: MAY WIKSTRÖM

FOTO: JOHAN SANDBERG

Han vet precis när han första gången verkligen såg en ros. **Ingmar Lindqvist** beskriver en sommardag i Pargas med sin trädgårdsintresserade far för över sextio år sedan:

– Han visade mig en ljusgul blomma och sa ”den heter Peace”. På det sätt han sa namnet förstod jag att det var något väldigt speciellt med den.

Då låg kriget inte så långt borta i historien. År 1945 hade *Rosa Peace* delats ut till delegationerna vid öppnandet av det första FN-mötet i San Francisco, som en symbol för hoppet om fred i världen.

Teologen som klev ut bland rosorna – och försvann?

I dag är Ingmar Lindqvist själv en hängiven rosenodlare. Intresset blev ännu intensivare när han pensionerades från sitt toppjobb som kommunikationsdirektor vid kyrkostyrelsen.

– Jag brukar kalla mig trädgårdsmästare på heltid, säger han roat.

Jag minns den välmodulerade teologie doktorn på presskonferenserna i samband med biskopsmöten och som konferencier för högprofilerade kyrk-

liga satsningar. Jag undrar om han saknar jobbet? Eller om det finns någon teologisk-filosofisk fundering bakom rosenfebern?

– Det är nästan tvärtom. Medan jag jobbade så satt jag vid skrivbord och på möten och behövde en fysisk aktivitet som gav mig något. Nej... jag saknar inte jobbet. Allt har sin tid. Det var roligt och spännande när det varade, nu gör jag annat. Och det är också spännande att få lära sig nytt.

När Ingmar Lindqvist blev pensionär fick rosorna på sommarstället i Vasa skärgård hans fulla uppmärksamhet. Efter nästan trettio års erfarenhet har teologen i stället tagit steget ut som rosenkännare och delar med sig av sin kunskap i en färsk bok. *Rosor i kallt klimat* beskriver de metoder han har utvecklat för att få sina 400 olika rosor att överleva vintrarna i växtzoner där de överhuvudtaget inte borde klara sig.

Sommartid har paret Lindqvist en hel del besökare i trädgården.

– Det är väldigt mycket trädgårdsexperter, men också villagrannarna brukar ta med sig sina gäster hit för att titta på rosorna.

De lyckliga stundernas blommor

Trots sortrikedomen betonar Lindqvist att han inte är en samlare.

– Jag gör det här för att jag vill ha det

vackert. Därför köper jag ofta flera rosor av samma sort.

Skönheten åtföljs av doften. När det blommar som mest i juli, slår doften emot på ön. Ja, till och med så att en paddlande besökare kände den redan långt innan han hade stigit i land.

Ingmar Lindqvist berättar hur en av hans besökare suckade: ”Jag är alldeles lycklig!”

– Jag har tänkt på det där, och att rosor hör till de allra lyckligaste stunderna i vårt liv.

De rosor han själv inte skulle vilja vara utan är Austin-rosorna.

– En del rosor har fem blad, men Austin-rosorna kan ha femhundra. Deras doft är helt otrolig! De ger rosengården dess ryggrad och de blommor hos mig ända in i november. När jag böjer ner de sista grenarna för övervintring kan jag klippa av knoppar och ta in i vas.

Han erkänner också att deras skönhet kan gripa honom på djupet då och då.

– När jag kommer till något riktigt vackert parti brukar jag nynna *O, store Gud...*

Kärlekens blomma blev gudomlig

Rosen är en urgammal religiös symbol, omgiven av en hel del mystik.

– Den är en av de kristna symbolerna, även om det fanns en tid när kyrkan inte gillade rosor, säger Lindqvist.

”När jag kommer till något riktigt vackert parti brukar jag nynna O, store Gud.”

Ingmar Lindqvist

Under antiken förknippades rosen med kärleksgudinnan Afrodite och hennes motsvarighet Venus i den romerska mytologin. Blommans explosiva livs-skeden, doften och skönheten gjorde den till en symbol inte bara för kärleken, utan också för en skapelse som aldrig upphör, för mysteriet och döden.

När kristendomen vann insteg i romarriket gled rosen över till en annan kvinna, inte överraskande: Maria, Jesu moder – Himlens ros eller Mysteriets ros.

I den medeltida konsten avbildades jungfru Maria ibland i en hemlig, sluten rosengård som samtidigt fick symbolisera både den obefläckade avelsen och Edens förlorade lustgård. Bilden av rosengården var en kittlande förening av jordiska uttryck för passion och kärlek och religiositet.

Allra tydligast syns sambandet mellan Maria och rosen i rosenkransen, rosariet. Det högt älskade radbandet är en konkret bönehjälp bland katolikerna och hjälper de bedjande att hålla reda på var de är i räckan av böner. Men det handlar också om att i tur och ordning överrätta en slags bönerosor till jungfru Maria.

Rosendoft i midvinterid

Rosens mysterium går igen också bland våra julpsalmer. Den rena rosen, Maria, är den buske Jesus springer fram

Hon: **”Jag är en vildros på Sharons slätt ...”**
Höga Visan 2

**”Mysteriet glöder i rosenbädd.
Hemligheten göms i rosen.”**
Farid ud-din Attar, persisk poet

ROSENFEBER. Ingmar Lindqvist har odlat rosor i snart tre decennier – bland annat som motvikt till jobbet som teolog. Men kopplingarna till kristen symbolik och mystik är också många.

dör

på i psalmen *Det är en ros utsprungen*, (Psb nr 21).

*"En blomma skär och blid,
mitt i den kalla vinter
i midnatts mörka tid.
Om denna ros allena
ljöd förr Jesajas ord,
att född av jungfrun rena
han frälsa skall vår jord."*

Texten kan spåras tillbaka till ett tyskt manuskript från sent 1500-tal. Vem som skrev ursprungstexten är höljt i dunkel, vilket har satt fart på legenderna: Det heter att texten kom till i Trier, där en munk som var ute och gick i skogen på julaftonen hittade en blommande ros. Han bröt den och tog den till kyrkan, där han ställde den i en vas framför jungfru Maria.

Andra hittar också en mellankyrklig dragkamp i texten, och menar att senare protestantiska nyskrivningar flyttade fokus från modern Maria till Jesusbarnet.

Musiken gick däremot andra vägen. Melodin blev populär i hela Europa efter att den harmoniserats av **Michael Praetorius**, en av de mest kända medeltida organisterna. Han var son till en luthersk präst och vannlade sig om att slå bryggor mellan det katolska och det protestantiska musikaliska arvet – i ett försök att förbättra relationer-

NEDGRÄVNING RÄDDAR Ingmar Lindqvists rosor från frostsador. Så har han fått rosensorter att övervintra och blomma långt bortom zoner de borde klara av.

na mellan protestanter och katoliker.

Begraver och låter uppstå igen

Men i verkligheten har rosorna det tufft i midvinterväder och snö av finländskt snitt.

Det är här Ingmar Lindqvists knep kommer in. I stället för att trassla med jutesäckar och grantäckning ovan jord böjer han ner de frostkänsliga rosen grenarna mot jorden och täcker över dem med eklöv och jord. De allra frostkänsligaste gräver han faktiskt ner helt och hållet. Ja, man kunde rentav säga att han begraver dem med rothals och allt. I boken beskriver han hur han försiktigt böjer ner rosorna, till och med den urpillade rotklumpen, och fäller ner dem i en ränna.

– Jag gräver själv, här kommer ingen traktor in, säger han med ett skratt. Men fyra hundra rosor. Jobbigt?

– Inte jobbigt. Det är ett nöje, och den dagen det känns jobbigt slutar jag. Vårre än så är det inte, svarar han.

Källor:

Rosor i kallt klimat (2016), Ingmar Lindqvist, IMMI Publishing, distribution: Scriptorum suk.se (Sveriges unga katoliker) peopleof.oureverydaylife.com/religious-symbolism-roses catholictradition.org religion.dk, kristne symboler, roskultur.se wikipedia

*"Den späda rosen fina som doftar salighet.
I mörkret skall den skina, besegra dunkelhet."*
ur *Det är en ros utsprungen*, Psb 21

*"Betrakta denna gudomliga ros där passionen och kärleken
tillsammans ger rosen dess strålgans och purpurfärg..."*
S:t Bernard av Clairvaux (1091–1153) drar paralleller till Jesu lidandes historia

PRESENTATION

Jul i repris med Evangelicum

Kommer du ihåg vad du gjorde julen 1987? Jag var tre och ett halvt år och kan glatt erkänna att jag inte har en susning. Är du lite äldre än jag är det inte omöjligt att du julen 1987 höll en sprillans ny lp-skiva i dina händer och inte heller är det otänkbart att den lp-skivan var Evangeliska Ungas Ungdomskörs *Änglahälsning*. Jag gissar att nostalgifaktorn är hög för åtminstone de nästan 150 sångare och musiker som medverkade på inspelningen när skivan lagom till den här julen kommit i nyutgåva.

Drygt tio år senare, 1998, spelade samma kör, som nu fått namnet Evangelicum, in *Betlehems ängar* med nya julsånger. Också den här skivan har nu kommit i repris, och samsas om utrymmet med *Änglahälsning* på sammanlagda *Änglahälsning & Betlehems ängar*.

1987 var det **Fride Häggblom** (som också sköter solodelen i O helga natt) och **Göran Stenlund** som ledde kören. 1998 hade Stenlund i stället fått sällskap av **Niklas Lindvik**, som ännu i dag är en av körens ledare. På den tidigare skivan låg tyngdpunkten på julpsalmer, och det är pampigt värre med både blåsorkestern och stråkar. På den senare är det fler "nya" julsånger och körens 80-talssound har fått ge vika för en lite modernare ljudbild. Men visst finns det också flera spår på skivan som är svåra att tidsplacera, särskilt när körerna sjunger en cappella.

I det lilla häftet inne i skivan finns två bilder på hur kören såg ut 1987 respektive 1998 (galet många slalomjackor det året). Roligt hade det också varit med någon liten anekdot eller tillbakablick i skriftlig form.

CHRISTA MICKELSSON

Fältjesus vandrar i Drakan

DOKUMENTÄR. Mulliradion (*djungeltelegraf*en i *Dragsvik*) vet berätta att "Fältjesus" är en särmä (*primus*) typ. I julhelgen sänder YLE Fem en dokumentär om militärpastor Markus Weckström.

TEXT: MAY WIKSTRÖM

Varje år slussas närmare 1500 beväringar genom Nylands brigad. Garnisonen, älskad och hatad, är en smältdegel där finlandssvenska dialekter och sociolekt blandas i en vardag, som järnhårt tvingar samman människor som annars aldrig skulle ha mött varandra. I det likvärdigt, likgiltigt grågröna försvinner markörer som gör det lätt att placera in varandra i skilda fack.

När de 347/255/165 dygnen är avtjänade kläs personligheterna på igen och många vittnar om hur den plötsliga blygheten slår till när milikompisarna blir civila – och främmande.

Bäst är militiden antagligen i minnet, i uppslupna gäng där historierna dras friskt om hur någon gick baretmarschen sovande och tappade bort sig i skogen eller åt frusen ärtsoppa ur matabacken.

Men i vardagen kan de många dygnen utan privatliv vara både psykiskt och fysiskt påfrestande. En av dem som bär ett stort ansvar för hur beväringarna mår inombords är militärpastor **Markus Weckström**. Han porträtteras av redaktören **Monica Slotte** i en finstämd och välgjord dokumentär i Yle 5.

Det femte budet skaver

Grundfrågan i dokumentären handlar om den skriande uppenbara frågan: Hur går det militära ihop med kristen tro? *Du ska inte dräpa*, lyder ju det femte budet, klart som korvspad.

– Vi krigar inte bara för att vi kan, för att förstöra. Vi krigar för att någon angriper oss och vi vill försvara oss och stoppa det och återställa freden. Och Gud är alltid på människans sida, oberoende av var konflikten går, lyder Weckströms förklaring.

Ifjol gjordes en omorganisering av det andliga arbetet inom försvarsmakten,

ett resultat av diskussionen om religionsfriheten inom armén. Numera är all andlig verksamhet frivillig, med tydliga konfessionella ramar. Däremot är lektionerna militärpastorn håller för alla beväringar icke-konfessionella och handlar om etik och moral. Men det handlar också, som det framkommer i dokumentären, om det enkla budskapet att "sköta om sig själv bra".

Viktig för armén

I programmet rör sig Markus Weckström lika självklart mellan rödtegelbyggnaderna på kasernområdet som i övningsterängen i Syndalsskogarna. Han möter beväringarna med öppen blick och naturligt intresse, samtidigt som respekten för honom är uppenbar. Pastorn har trots allt inte bara teologutbildning, utan också en hög militär grad och erfarenheter som fredsbevarare i bagaget.

Att militärpastorn är uppskattad gäller inte bara bland beväringarna. Brigadkommendören **Kjell Törner** ser militärpastorn som en livsviktig länk mellan den officiella organisationen och de enskilda individerna. Han tar klart ställning för den kristna etiken som en naturlig del av den kultur också försvarsmakten vill värna om: Lagen styr samhället, men i valet mellan rätt och fel gäller det att ha en god etik som grund.

– Då är ju religionen en del av den, säger kommandören och blickar lugnt in i kameran.

Ansvar för liv och död

I krisarbetet och eftervården av kriser är militärpastorn en nyckelperson.

Markus Weckström kan också spegla det jobbet mot sina erfarenheter som präst bland fredsbevararna i Afghanistan. Döden strök nära, när en civil medarbetare miste livet. Så varför

MARKUS WECKSTRÖM är statligt anställd och jobbar som militärpastor på Nylands brigad. FOTO: YLE/MARCO HYVÄRINEN

"Vi är inte här för att döda. Döda är lätt, det är bara att ta ett vapen och skjuta. Vi är här för att försvara."

Markus Weckström, militärpastor

återigen, döda? Skulle han själv skjuta? Den samvetsfrågan besvarar han också ärligt.

Budet kunde också lyda, "Du ska inte mörda", tycker militärpastorn.

– Vi är inte här för att döda. Döda är lätt, det är bara att ta ett vapen och skjuta. Vi är här för att försvara.

Då kommer den etiska dimensionen in. Att kunna avväga när försvaret är försvar av de liv som någon annan vill beröva. Att inte hemfalla åt våld för våldets skull. Det kan tyckas som en linje dragen i vatten. Men valet mellan en armé med en etisk grundval och ratifierade internationella avtal i ryggraden och ett rövarband är enkelt. Det är också lika uppenbart att krig är ett tillstånd där de yttersta gränserna kommer emot snabbt och med små möjligheter att värja sig för valet.

Rätt eller fel? Kristet att delta eller kristet att låta bli att ta del? Dokumentären väcker många frågor. Se den!

Njut också av **Christa Katters** smärtamt vackra a cappellasång.

Dokumentären *Du skall icke dräpa* sänds i Yle 5 23.12 kl. 19:55 med repris 24.12 kl. 14:25.

Prickskytte

BOK

Förklaringsboken

Författare : Göran Skytte.
Förlag : Libris

Man känner påtagligt **Göran Skyttes** iver att få kasta sig över ämnet att förklara svåra ställen i Bibeln. Till den känslan bidrar självfal-

let fotot på bokens omslag. Den iver smittar också av sig på läsaren.

Och Göran Skytte är i högform. Han är den engagerade undersökande journalisten som brinner för att få tränga sig djupare in i sitt ämne. Han lägger för det mesta enkelt och lättbegripligt ut texten över bibelställen som han funderar på.

Han har en subjektiv utgångspunkt, men han träffar rätt, för bibelställe-

na han har svårt att förstå delar han med andra. En del bibelställen har jag inte tänkt på som problematiska, men efter att ha läst Skyttes utläggning ser jag problemen i dem. Jag får alltså svar på frågan innan jag ens hinner ställa den. Genom boken har jag upptäckt nya aspekter av Gud.

Boken är en fortsättning på Skyttes personliga vandring som kristen. Den vandringen har han beskrivit i sina tidigare böcker *Omvänd*

(2008) och *På väg* (2009). I *Förklaringsboken* ser man att han fördjupats i sin tro. I boken använder han ett välfungerande koncept; för att få svar på sina frågor tar han hjälp av andliga vägledare, både levande och döda. Han söker svar i deras böcker och ställer tilläggsfrågor till dem som lever.

Det är en lättläst bok. Till det bidrar de korta kapitlen och den luftiga layouten.

Men även om boken förklarar många svåra bibel-

ställen tillfredsställer inte alla svaren. Boken innehåller en stänk av kyrkiska, det vill säga ett teologiskt språk som kan vara svårbegripligt för den som inte har vanan att gå i kyrkan. Jag fastnade i formuleringen att Jesus var saktmodig. Vad betyder det? Jag googlade och fann en förklaring av **Rafael Edström** som jag förstod: Det är att ge vänliga svar på barska frågor.

JOHAN SANDBERG

KYRKOSPELET JERIKO har skrivits av Lars Huldén.

Kyrkospel av Huldén sänds på trettondag

JULPROGRAM. Traditionell julbön från Borgå och kyrkospelet Jeriko hör till årets julprogram i radio och teve.

TEXT: KT/KP

I år sänds De vackraste julsångerna både i radio och på tv. Julsångerna ljuder i Esbo domkyrka, och församlingen sjunger tillsammans med körerna EsVoces, Kråksången och barnkören. Itv-programmet ingår också inslag från Nepal. De vackraste julsångerna sänds i radio på Yle Vega söndagen den 18 december klockan 13.03 och på tv på Yle Fem på onsdagen, måndag den 26 december klockan 16.25.

Julbönen i radion firas traditionenligt på julafton med Borgå svenska domkyrkoförsamling. Predikant är biskop Björn Vikström. I julbönen sjungs de traditionella julpsalmerna *Nu tändastusen juleljus, Giv mig ej glans och Härlig är jorden*. Julbönen sänds på Yle Vega på julafton, lördag den 24 december klockan 17.00.

Årets julotta sänds från Kyrksläatts kyrka både i Yle Fem och Yle Vega juldagen

den 25 december klockan 8.00. I programmet inför julottan (25.12 kl. 7.50) som sänds i Yle Vega berättar konstnären och bibliotekarien Isela Valve från Mariehamn om julens helgon Sankt Nikolaus. En längre intervju med Valve finns på Svenska Yles webbsida Tro.

Radiogudstjänsten på onsdag jul firas i år med Kronoby församling. Gudstjänsten sänds i radion på Yle Vega, måndagen den 26 december klockan 13.03.

Från profeterna till Jesus

Kyrkospelet Jeriko sänds i Yle Fem på trettondagen. Kyrkospelet har bandats i Korsholms kyrka med sammanlagt 250 körsångare, solister och musiker. Det är Korsholms svenska församling som framför kyrkospelet i samarbete med yrkeshögskolan Novia i Jakobstad.

Kyrkospelet handlar om Jeriko, de gamla profeterna och Jesus och vägen till Jerusalem. Texten är skriven av Lars Huldén, musiken av Markus Fagerudd. Rollen som Jesus axlas av Sören Lillkung.

Kyrkospelet Jeriko sänds på tv på Yle Fem på trettondagen, fredagen den 6 januari klockan 15.30 med repris onsdag den 11 januari klockan 15.

ANNORLUNDA JULKRUBBA. Som fredsbevarare i Afghanistan byggde Weckström en julkrubba av gamla måltavlor. Budskapet: Inget är så sönderskjutet och förstört att inte Gud kan använda det. FOTO: PRIVAT

Nina med nya ögon

BIOGRAFI

Nina Åström. Toisin silmin

Författare: Leevi Launonen
Förlag: Aikamedia 2016

Hur blev den tvåspråkiga hästflickan från Karleby en av Finlands populäraste gospelartister? Det berättar

journalisten **Leevi Launonen**, chefredaktör för tidningen Ristin voitto, i boken *Nina Åström – Toisin silmin* (ungefär: Nina Åström – men andra ögon).

Det här är en ganska fascinerande berättelse om en uppväxt och ett vuxenliv, inte intressant enbart för att den handlar om **Nina Åström** utan också för att man med facit på hand ser

hur en rad till synes slumpartade händelser bildar ett större mönster. En sådan bok skulle i själva verket vara intressant att läsa om vem som helst.

Men nu handlar den om Nina, en vanlig flicka från Karleby, en flicka vars pappa säljer bilar och vars mamma jobbar i bokhandel, en flicka som älskar musik. Det är en historia om hur en människa utan någon särskild musikutbildning kan nå långt, om hon får hjälp

av rätt personer vid rätt tidpunkt.

Nina Åström har varit återhållsam med att avslöja något om sitt privatliv – en återhållsamhet som sattes på prov då hon representerade Finland i Eurovisions-schlagertävlingen år 2000. Nu får de nyfikna läsarna reda på till exempel hur hon träffade sin man Benni, hur det gick till när hon först fann Jesus och vem som gav henne det första jobbet som sångare. Boken redo-

gör också omsorgsfullt för Åströms karriär som evangelist och hennes resor till ryska fångelser.

Mina invändningar mot boken är främst strukturella och stilistiska: Launonen hemfaller ibland till emotionell dramatisering när det bästa vore att bara berätta allt rakt av. Alla trådar följs inte upp. Självt blev jag till exempel nyfiken på i vilket skede Nina Åström tyckte att det trots allt var okej att sminka sig (vid sitt eget

bröllop lade hon på mascara i hemlighet och hade dåligt samvete för det). Stundvis har jag en känsla av att hennes sprudlande och varma personlighet inte tränger fram mellan raderna som den borde.

Men för dem som vill veta mer om Nina Åström är boken givetvis helt nödvändig läsning – dessutom handlar den minst lika mycket om Guds ledning som om henne själv.

■ SOFIA TORVALDS

Rytmen bär när livet stormar

SERIE. Rutiner låter kanske tråkigt men är helt livsnödvändigt, menar Britta Hermansson. I den tredje delen av serien *Mogna vackert* skriver Hermansson om vikten av att skapa men också med jämna mellanrum utvärdera sina vardagsrutiner och sin livsrytm.

En nödvändig väg till ett hållbart liv är att hitta sina rutiner och följa dem. Rutiner är tråkigt, men att kalla rutiner för rytmen i vardagen låter lite mer lovande, eller hur? Jag minns en teve-reklam som handlade om att panta sina flaskor och källsortera, allt till härliga afrikanska rytmer. Men det man vill komma åt var rutinen. Sortera dina sopor, det är inte utan värde. Tvärtom, det bygger något i våra liv som gör skillnad. De sker nästan per automatik, en livsrytm. Det sker inga stora och revolutionerande saker i rutinerna och det är själva hemligheten.

Men ibland behöver vi se över våra vardagliga rutiner, konstatera att de finns och inse betydelsen av dem. De flesta av oss skapar rutiner på nolltid. Det räcker att gå igenom en vecka och se hur den ser ut. Det är inga stora överraskningar så länge vi gungar fram i vardagen. Men så blir det hel eller några lediga dagar utan större förpliktelser. Varför kokar så många ägg till lördagsfrukost? Det är för att bryta rutinerna. Men man slår sig loss rejält om ägget kokas på tisdagsmorgon innan arbetsdagen tar vid. Det finns sällan tid och blir inte samma njutning. Då är det havregrynsgröt i mikrovågsugn eller flingor och fil som gäller. Dag efter dag och magen blir glad. Den tycker om samma sak med viss regelbundenhet. Vi vill må bra och goda vanor hjälper till. Enkelt, men sant. Det vanliga, småtråkiga vardagslivet som handlar om arbete, vila, motion, hämta, lämna, boka tider och besikta bilen – allt detta tillhör vardagen och gör gott. När vi ibland väljer att kliva ur rytmen kan det ha sin poäng också. Ibland finns det ett behov av att hitta en glipa i tillvaron, ett avbrott från det mest kända som är hemvant. Men inte för länge, det handlar om en begränsad tid, om semesterperioder när vi kan slarva lite med god mat, sena kvällar och mycket obruten tid. I lediga tider söker vi efter vila eller andra upplevelser.

MEN DET FINNS en viktig poäng med att få kalla rutin för rytm i det liv som för det mesta pågår. Vilka goda vanor finns i ditt liv? Gudstjänsten och andaktslivet är en bra rytm. Det behöver inte alltid betyda att jag känner välsignelsen. Av sig själv bär jorden gröda, säger Jesus. Här finns en viktig sanning. Mitt i rutinerna skapas det som håller.

RUTINER SKAPAS på nolltid men behöver också brytas ibland. När har du senast sett över din vardagsrutin?

”Om något som varit viktigt inte längre finns med i de återkommande rutinerna så kan man fråga sig varför.”
Britta Hermansson

ILLUSTRATION: MALIN AHO

Man kan fatta en del stora beslut på grund av leda. Det är i riktningen vi kan göra en viss kursändring, men den rytm som också kan kallas rutin hör till den vardagliga lunkan. Här kan det vara mer värdefullt att försöka granska och söka till roten vad som skapar känslan av leda, det som gör att jag tappar ork och engagemang. Få kunskap om vad som skapar den rastlösa längtan efter förändring. Om något som varit viktigt inte längre finns med i de återkommande rutinerna så kan man fråga sig varför. Vad har gått förlorat, går det att åter-erövra det som gör att man i längden mår gott, utan större prestation? Eller hör det helt enkelt inte längre till mitt liv? För den som får en ny vardagssituation efter en separation, ett dödsfall, en kronisk sjukdom, arbetslöshet, pensionsstreck eller av annan anledning, så förändras många av vardagens självklara rutiner.

ATT FÖRLORA SIN rytm avslöjar dess värde. Vi kan inte själva välja att ta ett steg åt sidan, utan livet väljer åt oss. Det är inte alla som längtar till pensionering och särskilt inte när den dagen är ett faktum. Det kan vara en relation som tar slut och lämnar ett stort tomrum som är svårt att bearbeta, men det är nödvändigt för att kunna fortsätta någotsånär hel. Även när man tror att inget någonsin blir sig likt. Till viss del stämmer det,

men några stråk av vanligt liv kommer så småningom och ger sig till känna. Sällskap är gott men hurtfriska ryggdunkningar och löften om att allt ska bli bra är förfärligt. Det blir istället viktigt är att känna igen något som har med en aning av förankring att göra. En sorts varsam viskning att jag inte är ensam.

JAG VAR MED om en mycket traumatisk situation vid ett tillfälle efter en svår olycka. Som pastor var jag inkallad att finnas där tillsammans med de som levde mitt i sorgens kaos. Kvinnan, som förlorat ett barn, saknade sina cigaretter. Ett av mina viktigaste uppdrag just då var att skaffa fram ett paket. Jag var novis i den kunskapen sedan många år tillbaka, men lyckades efter lite strul räkna ut vad jag skulle ha och hur de skulle komma ur den automat som fanns på närmaste bensinstation. Allt skulle ske på ett främmande språk jag behärskade uruselt, men det gick. Kioskägaren, som inte hade den minsta lust att hjälpa en desperat pastor i rundkrage med denna syssla, tittade på mig när jag passerade på väg ut från bensinstationen och sa: "It's the first time, isn't it?". Ja, det kan man säga. Handen på hjärtat så var inte cigarettinköpet mitt livs första, även om ären fått mig att tappa viss kunskap i ämnet. Men situationen var unik. Det

är alla sådana mötesplatser där rytmen är totalrubbad och inget sig likt.

Så låt rutinerna få hjälpa dig att skapa en botten i ditt liv. Där går det att sätta ner fötterna mitt i vardagen men också så småningom hitta fotfästet igen när allt ställs på ända.

BRITTA HERMANSSON

MOGNA VACKERT

I EN SERIE PÅ SEX DELAR SKRIVER BRITTA HERMANSSON OM ATT HITTA TJUSNINGEN I ATT LEVA SITT LIV HÄR OCH NU.

TEXTERNA ÄR ETT PLOCK UR BOKEN *MOGNA VACKERT – MED RYTM, RIKTNING OCH RESSÄLLSKAP*.

BRITTA HERMANSSON ÄR PASTOR I EQUENIACYRKAN I SVERIGE. HENNES BÖCKER HAR GETTS UT AV FÖRLAGET LIBRIS.

UR EVANGELIET

”Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det.”

Läs mera i Joh. 1:1–14.

OM HELGEN

En stjärna över mörka jorden

En julnatt tänds en stjärna på en mörk himmel, över en jord i mörker. En julnatt trädde änglakören fram på himlen och väckte förfäran och förundran. En julnatt ledde stjärnan människor till det under som änglaskaran förkunnade: Gud har blivit människa, har fötts till jorden lika hjälplös som vi alla varit.

Den här julnatten tänder vi många små stjärnor över en mörk jord. Vi samlas i kyrkor och hem kring julevangeliet och till julens budskap om löften som uppfylls, ljus i mörkret, fred på jorden och upprättelse för de förtryckta.

RUNT KNUTEN

”Ära i höjden åt Gud.”

Lyssna till änglakören bland annat i familjens julbön i Pedersöre kyrka julafton kl. 12.

Pricka in i nästa års kalender:
Inspirationsdag för församlingens förtroendevalda

FÖRTROENDEFORUM

lördagen 1 april i Vasa

för Pedersöre prosteri, Korsholms prosteri och Närpes prosteri.

lördagen 8 april på båten till Tallinn

för Domprosteriet, Helsingfors prosteri, Mellersta Nylands prosteri, Raseborgs prosteri och Åbolands prosteri.

Arrangör: Församlingsförbundet

Mera information skickas till församlingarna.

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Robin Norrback 044 027 0293, robin.norrback@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN PER STENBERG

ILLUSTRATION: IDA WIKSTRÖM

Det sanna ljuset

HAN ÄR ljus för vår värld, när hans ljus lyser på oss mäs- te mörkrets makter vika. Han är ljus för vår värld! Så sjungs det i en känd sång. Också i år stannar vi upp in- för världens ljus som tändes i det där stallet i Betlehem den första julnatten. Vad betyder det att världens ljus föds där i stallet i skenet av stjärnan?

Igenom hela världshistorien har Gud varit aktiv. Han är alltings ursprung, han skapar världen och upprätt- håller den. Han har en plan för att rädda världen efter att allt gick snett. Gud har hela tiden varit närvarande i den världen, så vad är det som är annorlunda efter den där första julnatten?

Nu är Guds rike synligt här mitt i vår vardag. Gud som hela tiden har varit och är på människans sida stiger ned mitt i vår vardag i ett litet barn. De flesta som den natten får veta att där i stallet föds en son ser inte mer än ett barn i raden av barn som beslutar att komma till världen mitt i natten. En del får förstå det stora som har skett. Guds kärlek till oss förkroppsligas i det barnet.

VAD ÄR det alltså som är annorlunda efter den första ju- lens händelser? Man kan fråga sig på vilket sätt nattvar- den är annorlunda än något annat. Om Gud är närvaran- de överallt som vi tror, vad är det då för skillnad på en kyrka, Guds hus, eller på det bröd och vin som delas ut vid nattvardsbordet? Varje kyrka är helgad eller med an- dra ord avskild för att vara en mötesplats mellan Gud och människor. Gud bor inte där utan är närvarande över- allt. I nattvardens bröd och vin är Jesus på ett speciellt sätt närvarande. Där äter vi honom, han blir en del av oss.

När Jesus föds har Guds Son i kött och blod stigit in i den här världen. Gud blir människa för att vi ska kun- na bli Guds barn. Men åt alla dem som tog emot ho- nom gav han rätten att bli Guds barn, åt alla som tror på hans namn, skriver Johannes. Det finns en väsens- skillnad mellan Guds Son och Guds barn. Skaparen och den skapade är inte samma sak även om vi också i det skapade kan se något av Guds storhet. I Jesus Kristus ser vi första gången den återupprättade skapelsen. Den första människa sedan syndafallet som helt och hål- let är det som han är skapad att vara. Här finns ingen brist och fallenhet. Här finns idel godhet och frid. Här ser vi vad vi en gång av nåd ska bli. Låt oss ta emot ju- lens barn, Guds Son.

Ära vare Gud i höjden och frid på jorden till männ- iskor hans välbehag!

Per Stenberg är kyrkoherde i Karleby svenska församling.

#bönetwitter

Gud låt ljuset från din Son lysa in i mitt liv. Låt mig bli mer lik honom. Bär mig och led mig med ditt ljus in i ditt eviga ljus!

Följ Kyrkpressens böne- twitter på sökordet #bönetwitter. Veckans tweet är skriven av Per Stenberg.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jes. 52:7–10

ANDRA LÄSNINGEN
1 Joh. 1:1–4
eller 1 Joh. 4:9–16

EVANGELIUM
Joh. 1:1–14

Juldagen. Temat är ”Ordet blev människa”.

PSALMFÖRSLAG

26, 25, 28, 22.

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

KLARSPRÅK

Julotta kallas den tidi- ga gudstjänst som firas på juldagens morgon. Den kom till efter reformatio- nen för att ersätta den katolska midnattsmäs- san, men båda har sam- ma syfte: att möta det nyfödda Jesusbarnet. ”Otta” är ett forn- svenskt ord som används för den tid på dygnet när natten börjar övergå i morgon. År 1686 slog kyr- kolagen fast att julottan ska börja 6.00, men nu- mera firar de flesta för- samlingarna sin julotta klockan 7 eller 8. I Rätt- vik i Dalarna i Sverige hål- ler man däromtortfarande fast vid den gamla se- den och firar julotta redan klockan 4.

KALENDERN 23.12–4.1

DOMPROSTERIET

BORGÅ
JULAFTON 24.12
KL. 13: JULBÖN I NÅSEBACKENS BEGRAVNINGSKAPELL, R Stråhl- man, Tollander
KL. 14: JULBÖN I NÅSEBACKENS BEGRAVNINGSKAPELL, R Stråhl- man, Helenelund
KL. 15: JULBÖN FÖR BARNFA- MILJER I DOMKYRKAN, Puska, Söderström, Tollander, barnkören Diskanten, familjer medverkar
KL. 15.30: JULBÖN I EMSALÖ KAPELL, Emsalöv. 853, Smeds, Helenelund
KL. 17: JULBÖN I DOMKYRKAN, Lindgård, Björn Vikström, Söder- ström, Tollander, radieras.
KL. 17: JULBÖN I KULLO BY- KYRKA, Laversv. 8, Smeds, He- lenelund
KL. 23: GUDSTJÄNST I JULNATTEN I SJÖTORP, Sjötorpsv. 2, Kråkö, Lindberg, Anders Ekberg
JULDAGEN 25.12
KL. 8: JULOTTA I DOMKYRKAN, R Stråhlman, Tollander
KL. 8: JULOTTA I S:T OLOFS KA- PELL, Pellinge, Hörbergsv. 15, Eisentraut-Söderström, Söder- ström
KL. 8: JULOTTA I SVARTBÄCK- SPJUTSUNDS SKÄRGÅRDSKYRKA, Wilén, Helenelund
STEFANIDAGEN 26.12 KL. 12: JULSÅNGSGUDSTJÄNST I DOM- KYRKAN, Carols vid Betlehem enligt englikansk modell, Smeds, Wilén, Johanna Almark med Sö- derströms jazzkvintett
NYÅRSAFTON 31.12
KL. 18: BÖN INFÖR NYÅRET I DOMKYRKAN, Lindberg, Tollander
NYÅRSDAGEN 1.1.2017
KL. 12: HÖGMÄSSA I DOMKYRKAN R Stråhlman, Puska, Helenelund, Runebergskören
KL. 13.15 – 15: ÖPPET HUS PÅ BISKOPSGÅRDEN efter högmäs- san hos biskopparet Björn och Maria Vikström. Hjärtligt välkom- na in på kaffe!
LAPTRÅSK
lö 24.12 kl. 13: Julbön i kyrkan, SL, PJ
sö 25.12 kl. 8: Julotta i kyrkan, SL, PJ, sånggrupp
må 26.12 kl. 14: De vackraste jul- sångerna i Hemborg, Hindersby, SL, Kaj Silfvast dragspel. Kaf- feservering
sö 1.1 kl. 12: Nyårsdagen, hög- mässa tillsammans med Borgå svenska domkyrkoförsamling i Borgå domkyrka Efteråt nyårs- bjudning på biskopsgården
LILJENDAL
lö 24.12 kl. 14: Julbön i Andre- askapellet, orgeln 50 år, SL, PJ
lö 24.12 kl. 15: Tvåspråkig julbön i kyrkan, SL, PJ
sö 25.12 kl. 6.30: Julotta i kyrkan, SL, PJ, Kyrkokören
må 26.12 kl. 16: Gudstjänst i Mari- agården, SL, Kaj Silfvast dragspel

sö 1.1.2017 kl. 12: Nyårsdagen, högmässa tillsammans med Borgå svenska domkyrkoförsam- ling i Borgå domkyrka. Efteråt ny- årsbjudning på biskopsgården

LOVISA
Lovisakörens traditionella julkon- sert: to 22.12 kl 21 i kyrkan, Arno Kantola dirigent
Barnens julbön: lö 24.12 kl 13:30 i kyrkan, Blom, Tollander, Maria Linde, sång
Julbön: lö 24.12 kl 17 i kyrkan, Blom, Tollander
Juldagens högmässa: sö 25.12 kl 10 i kyrkan, af Hällström, Tollander
Stefanidagens mässa: må 26.12 kl 10 i kyrkan, Blom, Tollander
Nyårsdagens högmässa: sö 1.1 kl 10 i kyrkan, af Hällström, Tollander
Morgonmässa: on 4.1 kl 8 i kyr- kan, Blom
På kommande:
Gudstjänst med de vackraste jul- sångerna fr 6.1 kl 10 i kyrkan

PERNÄ
Julandakt fre 23.12 kl. 13: för Hemgården och Lyckan i Hemgår- dens matsal. Lemberg, Kalliokoski och församlings ”Lapsikuuro”
Julbön lö 24.12
kl. 13: i Sarfsalö kapell. Lemberg, Kalliokoski
kl. 15: i Pernä kyrka. Lemberg, Kalliokoski.
Musikensembeln Elina Mieskolai- nen, Anette Grevberg och Jorma Ojanperä medverkar i alla julafto- nens julböner
Julotta: sö 25.12 kl. 8 i Pernä kyrka. Silfvergrén, Kalliokoski
Tvåspråkig julandakt: må 26.12 kl. 13 i Solbacka, Isnäs. Lemberg, Kantola
Högmässa: sö 1.1 kl. 10 i Pernä kyrka. Lemberg, Kalliokoski

SIBBO
Julhelgen: 24.12 kl. 11 Servicehuset Linda: Julsänger med ungdomar- na. Patrik Frisk, Isabella Munck, Milja Westerlund. 24.12 kl. 12 Sib- bo kyrka: Familjejulbön. Camilla Ekholm, Lauri Palin, Barnkören. 24.12 kl. 14 Norra Paipis Bykyrka: Julbön. Ekholm, Palin. 24.12 kl. 16 Sibbo kyrka: Julbön. Helene Liljeström, Palin. 25.12 kl. 8 Sibbo kyrka: Julotta. Liljeström, Mauriz Brunell, Kyrkokören. 25.12 kl. 12 Sibbo kyrka: Julsångsgudstjänst. Liljeström, Palin, Stefanikören.
KU's julfest: 27.12 kl. 19, Kyrkoby församlingshem. Leon Jansson, Maria o Ben Westerling. Musik- program, julgröt.
Nyårsmässa: 1.1 kl. 18, Sibbo kyr- ka. Katja Korpi, Palin. Glöggserve- ring på Prästgården efteråt.
Sorgegrupp: 5.1 kl. 15, Prästg. Ek- holm, Westerlund. Ny öppen sor- gegrupp, meddela gärna Camilla ifall du kommer (camilla.ekholm@ evl.fi el. 0505663689).
Musik på Trettondagen – Psalm- gudstjänst: 6.1 kl. 18, Sibbo kyrka. Ekholm, Palin, Brunell, körer från Sibbonejden.
www.sibbosvenskaforsamling.fi

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsfor- samlingar.fi/johannes
Lö 24.12
kl. 11: Julbön i Folkhälsans Senior- hus. Terho, Böckerman.
kl. 14: Julbön i S:t Jacobs kyrka. Repo-Rostedt, Böckerman och en julig sånggrupp.
kl. 14: Julbön i Johanneskyrkan. Westerlund, Almqvist. Akademis- ka Sångföreningen & Akademiska damkören Lyran.
kl. 15: Julbön i Gamla kyrkan. Busck-Nielsen, Enlund. Rabbe Österholm, solosång.
kl. 23: Mässa i julnatten i Johan- neskyrkan. Busck-Nielsen, Lind- ström, Enlund.
Sö 25.12
kl. 12: Juldagens högmässa i Gamla kyrkan. Repo-Rostedt, Lindström, Enlund. Nina Fogel- berg, sopran.
Må 26.12
kl. 12: Högmässa i Johanneskyr- kan. Lindström, Heikel-Nyberg, Almqvist.
kl. 18: Julsångsgudstjänst i Berghälls kyrka. Heikel-Nyberg, Böckerman, Almqvist och Tomas Vokalensemble.
Sö 1.1.2017
kl. 12: Högmässa i Johanneskyr- kan. Repo-Rostedt, Terho, Alm- qvist. Kyrkkaffe.
On 4.1
kl.18: Veckomässa i Gamla kyr- kan. Busck-Nielsen, Enlund.
Middagsbön i Johanneskyrkan, vardagar kl. 12.

MATTEUS
Matteus hemsida: www.matteus.fi
Kansliet är stängt 23–26.12.
MATTEUSKYRKAN Åbohusvä- gen 3
Lö 24.12 Jul i Matteus: Julaftons- fest i Matteus församling (Åbo- husvägen 3) kl. 16–20. Julmiddag 16:30–19. Skjuts ordnas vid behov. Anmäl dig gärna i förväg (tfn 09 2340 7300 eller matteus. fors@evl.fi), men du är också väl- kommen oanmäld. Alla välkomna – ensamma eller tillsammans!
Lö 24.12 kl. 14: julbön, Helena Rönnberg, Mimi Sundroos.
Sö 25.12 kl. 8: julotta, Johan Hallvar, Matteus julkör, Mimi Sundroos.
Må 26.12 kl. 12: högmässa, He- lena Rönnberg, Anders Forsman. Kyrkkaffe.
Sö 1.1.2017 kl. 10: högmässa, Stefan Forsén, Mimi Sundroos. Kyrkkaffe.
BRÄNDÖ/VILANS BEGRAV- NINGSKAPELL
Lö 24.12 kl. 13: julandakt, Stefan Forsén, Mimi Sundroos.
TAMMELUNDS KYRKA, Bätleds- brinken 1
Lö 24.12 kl. 15: julbön, Patricia Högnabba, Mimi Sundroos.
NORDSÖ KYRKA Hamnholms- vägen 7
Lö 24.12 kl. 14: julbön, Patricia Högnabba, Anders Forsman.
ÖSTERSUNDOM KYRKA: Kapell- vägen 65

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 23.12 Heidi Juslin-Sandin, Esbo **Sö** 25.12 kl. 7.50 Inför julottan. Vi träffar bibliotekarien och konstnären Isela Valve som hyser speciella sympatier för Sankt Nikolaus, den ursprungliga julgubben. Redaktör: Hedvig Långbacka. **Ti** 27.12 Alexandra Ång, Jomala **Ons** 28.12 Gun Geisor, Borgå **To** 29.12 Birgitta Sandås, Kvevlax **Fre** 30.12 Philip Hälund, Kökar **Sö** 1.1 kl. 9.03 Ett ord om helgen.

Må 2.1 Christer Romberg, Borgå **Ti** 3.1 Karin Saarukka, Nedervetil **Ons** 4.1 Karl Sällström, Helsingfors. **VEGA**

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 23.12 Margareta Puiras, Ekenäs **Sö** 25.12 Ordet blev människa. Textläsare: Hedvig Långbacka och Mikael Lindfelt. Producent: Hedvig Långbacka (repris från 25.12.2009) **Må** 26.12 Maria Sundblom-Lindberg, Hel-

singfors (repris från 21.12.2004) **Ti** 27.12 Maria Sundblom-Lindberg, Helsingfors (repris från 22.12.2004) **Ons** 28.12 Maria Sundblom-Lindberg, Helsingfors (repris från 20.12.2004) **To** 29.12 Maria Sundblom-Lindberg, Helsingfors (repris från 23.12.2004) **Fre** 30.12 Björn Vikström, Borgå **Sö** 1.1 Jesu namn. Producent: Hedvig Långbacka **Må** 2.1 Ami Aspelund, Raseborg (repris från 27.11.2014) **Ti** 3.1 Henna Liljeström, Borgå **Ons** 4.1 Jockum Krokfors, Jakobstad (repris). **VEGA**

Gudstjänster i radio Vega

Sö 24.12 kl. 17.00 Julbön med Borgå svenska domkyrkoförsamling. **Sö** 25.12 kl. 08.00 Julotta med Kyrkslätt svenska församling. **Må** 26.12 kl. 13.03 Högmässa med Kronoby församling. **Sö** 1.1 kl. 13.03 Gudstjänst med Hangö svenska församling. Mer information om gudstjänsterna på sidan 13.

Lö 24.12 kl. 15: Julbön, Stefan Forsén, Tuula Stöckell. **Lö** 24.12 kl. 16: Julbön, Stefan Forsén, Tuula Stöckell. **BOTBYGÅRDS KAPELL, Botbygårdsvägen 5** **Lö** 24.12 kl. 16: Julbön, Helena Rönberg, Anders Forsman. **BRÄNDÖ KYRKA Brändövägen 40** **Lö** 24.12 kl. 17: Julbön, Johan Hallvar, Anders Forsman.

PETRUS
www.petrusforsamling.net

Lö 24.12 kl. 13.00 Julbön: Sockenbacka kyrka. Stig-Olof Fenström, Bengt Bergman **kl. 14.30 Julbön:** Kårböle kapell. Thylin, Kaj Varho **kl. 14.30 Julbön för stora och små:** Södra Haga kyrka. Barnkör medverkar, Björk, Ahlberg **kl. 15.00 Julbön:** Malms kyrka. Kass, Hilli **kl. 16.00 Julbön:** Månsas kyrka. Thylin, Hilli **kl. 16.30 Julbön:** Munksnäs kyrka. Björk, Ahlberg **kl. 23.30 Gudstjänst vid Jesu Kristi födelse:** Äggelby gamla kyrka. Björk, Hilli m.fl. **Sö** 25.12 **kl. 07 Julotta:** Munksnäs kyrka, Tegelst. 6. Kass, Ahlberg **kl. 12 Högmässa:** Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Kass, Hilli **Må** 26.12 **kl. 12 Gudstjänst:** Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Thylin, Mathias Sandell **kl. 18 Kvällsmässa:** Munksnäs kyrka, Tegelst. 6. Thylin, Mathias Sandell **Sö** 01.01 **kl. 07 Högmässa:** Månsas kyrka, Skogsbacksv. 15. Thylin, Hilli **Må** 02.01 **kl. 19 Samtalsgrupp för män:** med Stig-Olof Fernström, Vesperv. 12.

■ **HELINGSFORS PROSTERI**
Läs Helsingfors Extra nr 4/2016: som finns mellan denna Kyrkpress till Helsingfors. **Utställningen Helsingfors julkrubbor 2016:** kan du bese i centrum av staden längs Alexandersgatan med omgivning fram till 8.1.2017. Mer info: www.jouluseimet.fi **Julradion:** ljuder under hela advents- och jultiden fram till 6.1.2017. Mer info: www.julradion.fi **Församlingarnas samtalsjänst:** dejourerar på tfn 01019-0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbaserad hjälptjänst finns på adressen http://evl.fi/natjour Användaren behöver inte uppge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd! Du kan dessutom skriva ett handskrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors, som behandlas anonymt och konfidentiellt. Kyrkans chatt dejourerar måndag till torsdag kl.18-20. **KAMPENS KAPELL:** är öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18. Mer info: www.helsingforsforsamlingar.fi

■ **DEUTSCHE GEMEINDE**
Sa 24.12. **um 14 Uhr:** Familiengottesdienst zum Heiligen Abend mit Krippenspiel (Matti Fischer) **Sa** 24.12. **um 16 Uhr:** Christvesper (Hans-Christian Beutel) **So** 25.12. **um 12 Uhr:** Gottesdienst zum Ersten Weihnachtstag (Matti Fischer) **Mo** 26.12. **um 11 Uhr:** Gottesdienst zum Zweiten Weihnachtstag (Hans-Christian Beutel) **Sa** 31.12. **um 18 Uhr:** Gottesdienst zum Altjahrsabend (Hans-Christian Beutel)

So 1.1. **um 11 Uhr:** Gottesdienst zum Neujahr (Hans-Christian Beutel)

■ **OLAUS PETRI**
Julafton 24.12 kl. 16: Julbön. Viinikka, Laakkonen-Yang. Olaus Petrikören medverkar. **Juldagen** 25.12 kl. 7: Julotta. Viinikka, Laakkonen-Yang. Oktett ur Olaus Petrikören medverkar. **Nyårsdagen** 1.1 kl. 11: Högmässa. Viinikka, Punt.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

■ **ESBO**
Julafton, lördag 24.12: Julbön med små och stora Köklax kapell kl. 11. Brita Ahlbeck, Eeva-Liisa Malmgren. Familjen af Hällström, sång. **Esbo domkyrka** kl. 12. Johan Kanckos, Nina Kronlund. **Esbo domkyrka** kl. 13. Johan Kanckos, Nina Kronlund. **Sökö kapell** kl. 13.30. Kira Ertman, Eeva-Liisa Malmgren. Barnkören och Amanda Oscarsson, sång. **Alberga kyrka** kl. 13.30. Brita Ahlbeck, Håkan Wikman. **Olars kyrka** kl. 16. Kira Ertman, Eeva-Liisa Malmgren. Amanda Steinius, sång. Walter Malmgren, gitarr. **Julbön** **Esbo domkyrka** kl. 17. Roger Rönberg, Nina Kronlund. Natalie Ball, sång. **Juldagen, söndag 25.12:** **Esbo domkyrka** kl. 6 julotta. von Martens, Wikman. Tore Ahola, sång. **Mataskärs kapell** kl. 8 julotta. von Martens, Malmgren. Tore Ahola, sång. **Stefanidagen, måndag 26.12:** **Esbo domkyrka** kl. 12.15 högmässa. Roger Rönberg, Nina Kronlund. **Nyårsdagen, söndag 1.1.2017:** **Esbo domkyrka** kl. 12.15 högmässa. Johan Kanckos, Heikki Alavesa.

Ett stort TACK: till alla privatpersoner, kretsar och föreningar som har bidragit till Esbo svenska församlings yllesocksinsamling för diakonin. Vi fick in över 250 par yllesockor! God Jul önskar diakoniteamet, Anne, Synnöve och Nina!
www.esboforsamlingar.fi

■ **GRANKULLA**
Julafton 24.12 kl.12 **Familjejulbön:** i kyrkan, Daniel Nyberg, Barbro Smeds, Linnea Lang och Matilda Vaenerberg, sång. **Kl. 15 Julbön:** i kyrkan, Ulrik Sandell, Barbro Smeds, Fanny Hellström, sång. **Juldagen 25.12 kl. 7 Julotta:** i kyrkan, Daniel Nyberg, Carola Tonberg-Skogström, Heli Peitsalo. Damkören Grazia medverkar. **Julkafe** i övre salen, De vackraste julsångerna. **Annandag jul** 26.12 kl.12 **Julmessa:** i Sebastos, Daniel Nyberg, Heli Peitsalo. Kaffeservering. **Ti** 27.12 kl.9.30-11 **Diakonimot-tagning.** **Sö** 1.1 kl. 12 **Nyårsdagens högmässa:** Carola Tonberg-Skogström, Barbro Smeds. Kaffe i nedre salen.

■ **KYRKSLÄTT**
Adventstidens och julens programblad: finns bl.a. i församlingshemmet, i kyrkorna och på församlingens samlingsplatser. **Julbön för stora och små:** Julafton 24.12 kl. 14.30 i Kyrkslätt kyrka. Stråhlman, Joki. **Julbön i Kyrkslätt kyrka:** Julafton 24.12 kl. 15.30. Ina Söderlund, violin. Lovén, Joki. **Julbön i Haapajärvi kyrka:** Julafton 24.12 kl. 17. Lovén, Joki. **Julotta i Kyrkslätt kyrka:** Juldagen 25.12 kl. 8 med Mikaelikören och Pasi Saarelma, Höglund, Stråhlman, Punt, Joki. Mässan televiseras. **De vackraste julsångerna:** må 26.12 kl. 16 i Kyrkslätt kyrka. Höglund, Punt. **Tvåspråkig högmässa i Kyrkslätt kyrka:** Nyårsdagen 1.1.2017 kl. 10. **De vackraste julsångerna:** fr 6.1 kl. 16 i Haapajärvi kyrka. Lovén, Punt. **Kyrkoherdeämbetet öppet måto kl. 9-15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292. Epost kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi. www.kyrkslattsvenska.fi**

■ **TAMMERFORS**
Lö 24.12: Julbön kl 15 i Nokia kyrka, Kim Rantala, Paula Sirén **Lö** 24.12: Julbön kl 17 i Gamla kyrkan, Kim Rantala **Sö** 25.12: Julmessa kl 11 i Gamla kyrkan, Kim Rantala, Hanna-Maarit Kohtamäki **Må** 26.12 **OBS:** Ingen gudstjänst **Sö** 1.1: Kvällsbön med nattvard kl 18 i SvH, Antero Eskolin, Paula Sirén **Fre** 6.1: Trettondagens gudstjänst med julsånger kl 15 i SvH, Kim Rantala, Paula Sirén, Lotte Nyberg (trumpet) **Sö** 8.1: Gudstjänst kl 11 i SvH, Kim Rantala, Per-Ole Hjulfors predikar, Paula Sirén **Ti** 10.1: Mammor, pappor och barn kl 10-12 i SvG **Ti** 10.1: Tisdagsklubben kl 13.30-15.30 SvG **Ons** 11.1: Onsdagskaffe kl 13 i SvH, Årets start

■ **VANDA**
Julkyrka: fre. 23.12 kl. 14 i Folkhälsanhuset. Vallmov. 28. A. Paavola, A. Ekberg. **Julböner:** to. 24.12 kl. 13 i Rödsand kapell, A. Paavola, A. Ekberg, Nina Fogelberg, sopran. Kl. 15 i Myrbacka kyrka, M. Fagerudd, A. Ekberg, Nina Fogelberg, sopran. Kl. 17 i Helsing kyrka S:t Lars, K. Andersson, A. Ekberg, Nina Fogelberg, sopran. **Julotta:** juldagen 25.12 kl. 8 i Helsing kyrka S:t Lars. M. Fagerudd, A. Ekberg. **De Vackraste Julsångerna och andakt:** annandag jul 26.12 kl.18 i Helsing kyrka S:t Lars. A. Paavola, A. Ekberg, Klaus Pennanen. **Nyårsdagens högmässa:** i Borgå domkyrka kl.12, efter mässsan kyrkkaffe på Biskopsgården. A. Paavola. Församlingen står för busstransport: Tavastby kyrka 10.10, Myrbacka kyrka 10.25, Helsing kyrka S:t Lars 10.40, Folkhälsanhuset i Dickursby 10.50, Vallmovägen 5, Dickursby 10.55, Håkansböle 11.05. Tillbaka startar vi ca kl. 15. Ingen förhandsanmälan behövs. **Veckomässa:** ons. 4.1 kl. 9 i Vanda svenska församlings diakonierumme, Vallmovägen 5A, 2:a vån. A. Paavola. **ViAnda-kören:** inleder sin termin onsdagen den 4.1 kl. 12 på Helsinggård, Konungsvägen 2.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

24.12. JULAFTONEN
EKENÄS KYRKA: Kl. 13 Nallejulbön. Lindström, Burgmann. En stund inför julen för de minsta barnens familjer. Kl. 14 Julbön. Lindström, Burgmann. Barn- och ungdomskör, led. M. Henriksson. Kl. 15 Julbön, Lindström, Burgmann. Sanna Lindholm, sång. Kl. 17 Julbön. Cleve, Burgmann. **BROMARVS KYRKA:** Kl. 16.30 Julbön, Westerholm, Lindroos. Julkören, Ove Molander, sång. **SNAPPERTUNA KYRKA:** Kl. 15 Julbön. Wilman, Nygård. Jenny Backman-Prähl, flöjt. **TENALA KYRKA:** Kl. 15 Julbön, Cleve, Lindroos. Daniela Ragnell, sång. **25.12 JULDAGEN**
Kl. 06: Julotta Ekenäs kyrka, Cleve, Nygård, kyrkokören. **Kl. 06:** Tenala kyrka, Wilman, Lindroos. **Kl. 08:** Bromarvs kyrka, Wilman, Lindroos. **Kl. 08:** Snappertuna kyrka, Cleve, Nygård, Snappertunakören. **26.12 ANNANDAG JUL**
Kl. 18: Ekenäs kyrka KVM, Westerholm, Burgmann. **De vackraste julsångerna:** on 28.12 kl. 18.30 i Ekenäs kyrka med kören Stora fröjden, dir. Åsa Westerlund, N. Burgmann, ackompanjemang. **NYÅRSDAGEN 31.12**
Kl. 16: Nyårsbön i Ekenäs kyrka, Cleve, Nygård. **NYÅRSDAGEN 1.1.2017**
Kl. 10: Ekenäs kyrka HGM, Cleve, Burgmann. **Kl. 12:** Bromarvs kyrka HGM, Westerholm, Burgmann. **TRETTONDAGEN, 6.1.2017**
Kl. 16: Hela församlingens julfest i Ekenäs församlingshem GDT, Lindström, Cleve, Burgmann, Nygård. Servering, program och lucia-avslutning. För skjuts från

Bromarv, Tenala och Snappertuna ring pastorskansliet i Ekenäs (019-2411060) senast on 4.4.kl. 12. **Info:** www.ekenasnejdensforsamling.fi

■ **INGÅ**
Julbön på julafton: lö 24.12 kl 13.00 i Ingå kyrka. Tom Sjöblom, Marianne Gustafsson Burgmann & Susann Sontag med familj medverkar. **Julbön på julafton:** lö 24.12 kl 14.30 i Degerby kyrka. Tom Hellsten, Anders Storbäck, Degerby Bortblandade kör medverkar. **Julbön på julafton:** lö 24.12 kl 16.00 i Ingå kyrka. Tom Sjöblom, Marianne Gustafsson Burgmann, Bernd Schuaman medverkar. **Julotta:** sö 25.12 kl 7.00 i Ingå kyrka. Tom Hellsten, Marianne Gustafsson Burgmann, kyrkokören. **Ortodox andakt på finska:** må 26.12 kl 10 i Ingå kyrka. Andakten är öppen för alla, nattvarden endast för de ortodoxa. **Tvåspråkig gudstjänst med de vackraste julsångerna:** må 26.12 kl 18.00 i Degerby kyrka. Tom Sjöblom, Anders Storbäck. **Julsamkväm för äldre med kaffe:** ons 28.12 kl 13.30 i församlingshemmet. Musik, program, andakt, kaffe mm **Gudstjänst:** sö 1.1, Nyårsdagen, kl 10.00 i Ingå kyrka. Tom Hellsten, Marianne Gustafsson Burgmann. **Högmässa:** sö 3.1, 2 s. e. jul, kl 10.00 i Ingå kyrka. Tom Hellsten, Marianne Gustafsson Burgmann.

■ **KARIS-POJO**
Julböner, Lö 24.12: kl. 13.30 med små och stora i S:ta Katarina kyrka, Karis. S:ta Katarina barnkör medverkar. Kl. 15 i Svartå kyrka. Emma-Sara Raunio, sång. Kl. 15 i S:ta Maria kyrka, Pojo. Församlingkören medverkar. Kl. 16.30 i S:ta Katarina kyrka, Karis. Emma-Sara Raunio, sång. **Julottor, Sö** 25.12: kl. 6 i S:ta Maria kyrka, Pojo. Församlingkören medverkar. kl. 8.30 i S:ta Katarina kyrka, Karis. Peregrinuskvartetten medverkar. **Annandag jul, högmässa, Må** 26.12: kl. 10 i S:ta Maria kyrka, Pojo. Ingen högmässa i S:ta Katarina kyrka, Karis. **OBS! Gudstjänsttiderna byter vid årsskiftet** **Nyårsdagens högmässa, Sö** 1.1: kl. 10 i S:ta Katarina kyrka, Karis. Ingen högmässa i S:ta Maria kyrka, Pojo. **Mera info:** www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

■ **LOJO**
Lö 24.12. **kl 14.00:** Julaftons Familjejulbön i Lojo kyrka. Nora Peltola sjunger. **Lö** 24.12. **kl. 15.30:** Julaftons Julbön i Virkby kyrka. Hanna Melkas uppträder. **Sö** 25.12. **kl. 9.00:** Julmorgonen i Lojo kyrka. Collegium Musicum medverkar. **JANUARI 2017**
6.1.2017 kl. 13.00: Högmässa i Virkby kyrka. Kyrkkaffe och taxi. ■ **TUSBY**
Sön 25.12. **kl 9:** Julotta i Tusby kyrka. Pastor Tiina Partanen och Klemetskog Kyrkosångare.

RIKSSVENSKA OLAUS PETRI församlingen ger sitt traditionella julspele trettondedag jul 6 januari kl. 16.00.

Julspelet är en riktig gammal tradition som hör ihop med trettondedag jul. Olaus Petri kören sjunger och frivilliga gestaltar bibelns budskap på ett vackert sätt. Både barn och äldre har sin givna roll i julspelet. Att göra saker tillsammans är både roligt och inspirerande.

Efter julspelet åter alla middag tillsammans och dansar glada julen ut kring granen. Kristian Thulesius leder julspelet och de som vill vara med kommer till kyrkan 13.30 för att öva innan. Alla är hjärtligt välkomna för att se och uppleva julens berättelse.

JAKOBSTAD KONSERT

Musik i julnatten

Musik i julnatten hålls i Pedersöre kyrka på julaftonen, kl. 23.00. Det blir musik på saxofon och blockflöjt, solosång och duettsång varvat med textläsning, julpsalmer och julbön. Konserten vill ge möjlig-

het till en stund av stillhet och eftertanke inför det stora: "född är Frälsaren Kristus!" **Håkan Mattjus** bjuder på saxofonmusik och spelar bland annat *O helga natt*. *In dulci jubilo* spelar på blockflöjt av **Anna-Karin Johansson** med **Lisen Borgmästars** vid orgeln. Vi får också lyssna till

duettsång av **Roy Pettersen** och **Nils-Oscar Frantz**, som sjunger bland annat *O kom, o kom Immanuel* och *Jag står i djup förundran*. **Helena Hult** medverkar med textläsning och **Jockum Krokfors** håller julbön. Församlingen får vara med och sjunga i flera julpsalmer.

UTGIVNING

Jul och nyår

Det här numret av Kyrkpressen är ett dubbelnummer. På de här sidorna hittar du annonsering för både jul och nyår. Onsdagen den 4 januari utkommer Kyrkpressen igen.

REGION 2

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:
Lö 24.12 kl. 13.30: Familjens julbön i Pargas kyrka, Grönqvist, Sundell, Lehtonen. Ungdomarna medverkar. – kl. 17: Traditionell julbön i Pargas kyrka, Heikkilä, Lehtonen.

Sö 25.12 kl. 6: Julotta i Pargas kyrka, Wikstedt, Lehtonen. – kl. 20: Juldagens kvällskonsert i kyrkan med Hanna Lehtonen, Raakel Sjöroos och Markus Ollila.
Må 26.12 kl. 14: Annandagens julgudstjänst i Mälö bygdegård, Schmidt, Lehtonen.

On 28.12 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Heikkilä, Lehtonen.
Lö 31.12 kl. 18.15: Tvåspråkig nyårsbön vid klockstapel. Pargas stads nyårshälsning. Pargas manskör uppträder.
Sö 1.1. kl. 12: Nyårsdagens högmässa i Pargas kyrka, Heikkilä.

On 4.1 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Grönqvist, Lehtonen.
Nagu kapellförsamling:
Lö 24.12 kl. 15.30: Tvåspråkig julbön i Nagu kyrka, Granström, Ollila.
Sö 25.12 kl. 6.30: Finsk julotta i Nagu kyrka, Granström, Ollila. – kl. 8: Julotta i Nagu kyrka, Granström, Ollila.
On 28.12 kl. 18: Församlingens julfest i Nagu församlingshem.

Sö 1.1. kl. 11: Nyårsdagens högmässa i Nagu kyrka, Granström, Ollila.
Korpo kapellförsamling:
Lö 24.12 kl. 14: Finsk julbön i Korpo kyrka, Killström, Granlund. – kl. 15: Julbön i Korpo kyrka, Killström, Granlund.
Sö 25.12 kl. 6: Julotta i Korpo kyrka, Killström, Granlund. – kl. 8: Julotta i Norrs-

kata kyrka, Killström, Granlund.
Må 26.12 kl. 15: De vackraste julsångerna på finska i Korpo kyrka, Killström, Granlund. – kl. 16.30: De vackraste julsångerna i Korpo kyrka, Killström, Granlund.

Houtskär kapellförsamling:
Lö 24.12 kl. 15: Julbön i Houtskär kyrka, Heikkilä, Heikkilä.

Sö 25.12 kl. 7: Julotta i Houtskär kyrka, Heikkilä, Heikkilä.

Sö 1.1. kl. 11: Nyårsdagens högmässa i Houtskär kyrka, Heikkilä, Heikkilä.

Inio kapellförsamling:
Sö 25.12 kl. 7: Julotta i Inio kyrka, Vuola.

Må 26.12 kl. 18: Gudstjänst med de vackraste julsångerna i Inio kyrka, Vuola.

Sö 1.1. kl. 11: Nyårsdagens gudstjänst i Inio kyrka, Vuola.

ÅBO
Lö 24.12 kl. 12.15: Familjens julbön, Domkyrkan, Björkgren, Lempa. Gosskören CCI (dir. Heikki Rainio) medverkar kl. 14 Musikandakt, Uppståndelsekapellet, Björkgren, Danielsson, Lempa kl. 17.30 Julbön, Domkyrkan. Mullo, Åbo Svenska Kyrkokör (dir. Marjo Danielsson) medverkar

sö 25.12 kl. 8.30: Julotta, Kustö kyrka. Eero o. Olli Sepponen kl. 8.30 Julotta, Domkyrkan. Mullo, Lempa. Åbo Svenska Kyrkokör (dir. Marjo Danielsson) medverkar

kl. 10.30: Julgudstjänst, Nädendals kyrka. Björkgren, Lempa kl. 15-17 Juldagsfest, Aurelia kl. 23 Julmusik, Domkyrkan. Kammarkören Tolvan (dir. Marjo Danielsson) m.fl. medverkar

må 26.12 kl. 12: Högmässa med De Vackraste julsångerna, S:ta Katarina kyrka. Öhman, Danielsson. Kyrkkaffe efter högmässan i Nummis församlingshem.

sö 1.1. kl. 12: Högmässa, Mikaelkyrkan. Öhman, Lempa.

ons. 4.1: kl. 18 Veckomässa, Aurelia. Bäck.

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND

Julafton 24.12: Julbön kl 14 Sång: Karin Johansson Ingemar Johansson, Carl-Micael Dan

Juldagen 25.12: Julotta kl 8 Kyrkokören Ingemar Johansson, Carl-Micael Dan; kantor och solist

Stefanidagen 26.12: "De vackraste julsångerna" Hammargården kl 13 Ingemar Johansson, Carl-Micael Dan

Nyårsdagen 1.1.2017: Nyårsbön på Hammargården kl 13 Ingemar Johansson, Carl-Micael Dan

JOMALA
<http://jomala.evl.ax>

Lö 24.12 kl 11.00: Barnens julbön S Ång, E-H Hansen, M Poulsen Englund

Lö 24.12 kl 15.00: Julbön K Danielsson, E-H Hansen, A Karlsson

Lö 24.12 kl 23.00: Julnattsmässa St. Olofs kyrkokör S Ång., E-H Hansen, M Poulsen Englund

Sö 25.12 kl 07.00: Julotta K Danielsson, E-H Hansen, A Karlsson

Må 26.12 kl 18.00: De vackraste julsångerna St. Olofs kyrkokör, Laudamus, Ålands Dragspelklubb

Fr 30.12 kl 18.00: De vackraste julsångerna i Rönngården F Erlandsson med flera.

Sö 01.01 kl 11.00: Nyårsmässa K Danielsson, F Erlandsson, A Karlsson

04.01 kl 18.00: Klapp o Klang i kyrkan F Erlandsson

MARIEHAMN

24.12 Samling för de minsta kring krubban: kl. 11 i S:t Görans, G S, A L.

Julbön: kl. 13 i S:t Görans, M P, G K, S:t Märtenkören.

Julbön: kl. 13 i Begravningskapellet, M W, J D.

Julbön: kl. 13 på Margaretagården, G S, A L, Himlaliv.

Julbön: kl. 14.30 i S:t Görans, J-E K, G K, Mariehamns Ungdomsorkester.

Julbön: kl. 16 i S:t Görans, G S, G K, Frida Josefín Österberg – sång.

Midnattsmässa: kl. 23 i S:t Görans, J-E K, A L, Julkören, Anna Randelin – oboe.

25.12 Julotta: kl. 07 i S:t Görans, M W, A L, Jenny Carlstedt – sång, Francine Eriksson – cello.

Julotta på finska: kl. 08.30 i S:t Görans, Sirikka Liisa Enqvist, A L, Aino Waller – sång.

26.12: Högmässa kl. 11 i S:t Görans, M P, J D, pilgrimskvartetten.

01.01: Högmässa kl. 11 i S:t Görans, J-E K, A L.

Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ

Julafton 24.12 kl. 13.00: Julbön i Sunds kyrka. Outi Laukkanen, Pipsa Juslin.

Kl. 15.00: Julbön i Vårdö kyrka. Outi Laukkanen, Pipsa Juslin.

Kl. 23.00: Julnattsmässa i Sunds kyrka. Outi Laukkanen, Pipsa Juslin.

Juldagen 25.12 kl. 07.00: Julotta i Vårdö kyrka. Outi Laukkanen, Pipsa Juslin.

Annandag jul 26.12 kl. 13.00: De vackraste julsångerna på Tallgården, Sund. Pipsa Juslin, Kati Juntunen.

Kl. 15.00: De vackraste julsångerna på Strömögården, Vårdö. Pipsa Juslin, Kati Juntunen.

Onsdag 28.12 kl. 10.00-13.00: Pys-seldag för skolläda barn i Vårdö församlingshem. Anmälan senast 26.12 till Kati, tfn 0457 344 9492, e-post kati.juntunen@evl.fi.

Torsdag 29.12 kl. 10.00-13.00: Pys-seldag för skolläda barn i Sunds församlingshem. Anmälan senast 26.12 till Kati, tfn 0457 344 9492, e-post kati.juntunen@evl.fi.

Nyårsdagen 1.1 kl. 11.00: Högmässa i Vårdö kyrka. Outi Laukkanen, Pipsa Juslin.

Julannandagen, må 26/12 11.00: Guds-tjänst i Molpe bykyrka, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.

Nyårsdagen, sö 1/1 2017 18.00: Högmässa i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.

Trettondagen, fre 6/1 11.00: Gudstjänst i Taklax bönehus, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.

KRISTINESTAD
kristinestadssvenskaforsamling.fi

Julafton, julbön: lö 24.12 kl 13 i Ulrika Eleonora kyrka, Saarienen, Martikainen. OBS! Kyrkan ej uppvärmd! Kläd dig varmt, ta med sittunderlag. Kl 15 i L:fjärds kyrka, Norrback, Martikainen, kyrkokören. Kl 16 i Sideby, Lassus, Nilsson, sång Fred Berg

Juldagen, julotta: sö 25.12 kl 6 i Sideby, Norrback, Nilsson. Kl 7 i L:fjärds kyrka, Saarienen, Martikainen, L:fjärds dam-, mans- och kyrkokör. Kl 8 i K:stads förs. hem, Lassus, Nilsson, kyrkokören

Ann.dag jul 26.12 kl 18: "Kauneimmat joululaulut" i kyrkan. S:ta Marian kuoro, S.Lindén. Efteråt julkaffe i förs.hemmet.

Fr 30.12 kl 18: Midvinterdagar i Luthergården, Joel Snickars, Roger Pettersson, Samuel Erikson.

Nyårsafton 31.12 kl 14: Midvinterdagar på Luthergården, Snickars, Erikson, systarna Andtfolk.

Nyårsafton 31.12 kl 18: Nyårsbön Sundqvist, S.Lindén, Laudate.

Nyårsdagen 1.1 kl 12: Gemensam högmässa i Övermark kyrka.

Övermark
Julafton 24.12 kl 14: Julbön, Jakobsson,

Julannandag: må 26.12 kl 10 Gudstjänst i Dagsmark bönehus, Saarienen, Martikainen. Kl 18 Julkväll för stora och små i K:stads förs.hem, Daniel, Olle, Stina och Jeanette

Församlingens julfest: on 28.12 kl 18 med de vackraste julsångerna i L:fjärds förs.hem, Norrback, Martikainen, kyrkokören, församlingens orkester, servering

Nyårsafton: lö 31.12 kl 22 Nyårsbön i Ulrika Eleonora kyrka, Norrback, Nilsson. OBS! Kyrkan kall

Nyårsdagen: sö 1.1.2017 kl 10 Högmässa i L:fjärds kyrksal, Saarienen, Martikainen. Kl 12 högmässa i K:stads förs.hem, Saarienen, Nilsson

NÄRPES
www.narpesforsamling.fi

Närpes
Julafton 24.12 kl 13: Julbön för alla åldrar, Ingvesgård, S o G Lindén, Glad Ton, Johan Pätt, Långkvist.

Julafton 24.12 kl 23: Julmässa Sundqvist, S.Lindén, körsång

Juldagen 25.12 kl 7: Julotta Ingvesgård, G.Lindén.

Ann.dag jul 26.12 kl 12: Gemensam gudstjänst i Rangsbyskyrka, Sundqvist, S.Lindén, S:ta Maria förs.kör, Celina o Peter Roos trumpet.

Ann.dag jul 26.12 kl 18: "Kauneimmat joululaulut" i kyrkan. S:ta Marian kuoro, S.Lindén. Efteråt julkaffe i förs.hemmet.

Fr 30.12 kl 18: Midvinterdagar i Luthergården, Joel Snickars, Roger Pettersson, Samuel Erikson.

Nyårsafton 31.12 kl 14: Midvinterdagar på Luthergården, Snickars, Erikson, systarna Andtfolk.

Nyårsafton 31.12 kl 18: Nyårsbön Sundqvist, S.Lindén, Laudate.

Nyårsdagen 1.1 kl 12: Gemensam högmässa i Övermark kyrka.

Kyrkpressen och Fontana Media önskar läsare, församlingar, kunder, författare, illustratörer, skribenter och samarbetspartners en

Välsignad jul och ett gott nytt år!

Fontana Media och Kyrkpressen stöder i år Finska Missionssällskapet projekt Barnens Bank med en inbetalning, i stället för att skicka julkort.

Medlen i Barnens Bank används till att främja barns rättigheter och utbildning. Stödet uppmuntrar till att förbättra de egna levnadsförhållandena och motarbetar att barn och familjer far illa.

POJO JULMYS

Sällskap, spel och ”bara vara”

Karis-Pojo församling ordnar Julmys i Orkdals vardagsrum 28.12 och 4.1 2017, kl 15–19. Församlingshemets dörrar öppnas (närmare bestämt i det nya ungdomsutrymme) för den som önskar sällskap,

för den som ville men inte orkade/hann baka pepparkakor, för familjer där man känner att det behövs sällskap/pyssel/sällskapspel och annat att göra än sitta framför datorer och liknande apparater. Vardagsrummet bjuder in alla åldrar

för en stund eller några timmar. Stickhörna eller bara vara. En/ett par anställda och ett par hjälpledare finns på plats.

MARIEHAMN MOTION

Tomteloppet i Mariehamn

Klä dig i något roligt och inled julaftonen genom att springa eller gå ett lopp till förmån för matbanken. Starten går från S:t Görans församlingshem kl. 09.00 på julaftonsmorgonen. Loppets längd är valbar – 5 eller 10 km. Startavgiften är att du tar med några produkter som du skänker till matbanken, till exempel konserver, torrvaror eller hygienartiklar. Efter loppet bjuder vi på smörgås och kaffe i församlingshemmet.

Wikstedt, Edvard Määttä trumpet o trombon.
Juldagen 25.12 kl 8: Julotta Jakobsson, Wikstedt, Kyrkokören.
Ti 27.12 kl 18: Julfest i luth.bönehuset, Ralf Sandin, Alf Örn, Kristian Sjöbacka.
Nyårsdagen 1.1 kl 12: Gemensam högmässa Jakobsson lit., Blomberg pred., G.Lindén, Jeanette Storgård sång, Kristian Sjöbacka trumpet.
Pörtom
Julafton 24.12 kl 15: Julbön, Sundqvist, G.Lindén, Julkören, 3 basar o 1 sopran.
Juldagen 25.12 kl 9: Julotta Sundqvist, G.Lindén.
Ann.dag jul 26.12 kl 10: Finsk mässa Ingvesgård, Sundqvist, S.Lindén, Kalevi Rantamäki sång.
Fr 30.12 kl 18: Julfest i förs.hemmet, talare L-E Björkstrand, Sundqvist, G.Lindén, Johan Vide saxofon.
Nyårsdagen 1.1 kl 12: Gemensam högmässa i Övermark kyrka.

KVEVLAX
Julandakt på Funisgården: to kl 13.30, E. Kuni, Andrén.
Julafton: julbön kl 15, Örn, Andrén, Kyrkokören, piano Bertil Blom.
Juldagen: julotta kl 8, Örn, Andrén, solo-sång Simon Granlund.
Annandag jul: gudstjänst kl 18, E. Kuni, Lithén.
Mathjälpen: ti kl 10 i ds.
Ekumenisk nyårsbön: lö 31.12. kl 18 i Elim, Ekumeniska kören, dir. Andrén och Svarvar.
Nyårsdagen: högmässa kl 10, E. Kuni, Andrén.
Församlingkretsens medlemsmöte: on 4.1 kl 18 i fh, för ändring av stadgarna.

MALAX
Julbön: fre 23.12 kl 13 på Malax Äldringshem.
Julbön: lö 24.12 kl 15 i kyrkan. Svante Sjöholm, piano. Tornberg, Lax.
Julotta: sö 25.12 kl 8 i kyrkan. Tornberg, Lax.
De vackraste Julsångsmässa: må 26.12 kl 18 i FH. Köreman medv. Kyrkkaffe. Tornberg, Lax.
De vackraste Julsångerna: to 29.12 kl 14 på Malax-Korsnäs HVC.
Nyårsbön: lö 31.12 kl 18 i kyrkan. Norrback, Lax.
Högmässa: sö 1.1 kl 10 i kyrkan. Kyrktaxi. Norrback, Lax.
Alla Hushåll tillönskas en Fridfull Julhelg och ett Välsignat Nytt År!

PETALAX
Julbön: lö 24.12 kl. 15. Björklund, Brunell. Kyrkokören medverkar. Kyrktaxi.
Julotta: sö 25.12 kl. 6. Björklund, Brunell. Kyrktaxi.
Gudstjänst på Stefanidagen: må 26.12 kl. 11. Björklund, Brunell. Kontakten medverkar.
Högmässa: sö 1.1. kl. 11. Björklund, Brunell. Kyrktaxi.
Pastorskansliet är stängt i mellandagarna.
REPLIT
Julafton, Julbön: Replot kl. 13. Kaski, Wargh, barnkören.
Julafton, Julbön: Björkö kl. 14.30. Kaski, Wargh, sång av Lisa Lähdesmäki.
Juldagen, Julotta: Replot kl. 7. Kaski, Wargh.
Juldagen, Julotta: Björkö kl. 9. Kaski, Wargh.
Annandag jul, Byagudstjänst: Södra Vallgrund UF kl. 13. Kaski, Wargh.
Nyårsdagen, Högmässa: Replot kl. 18. Kaski, Sten.

SOLF
Barnens julbön: julafton kl. 12. En åskådlig julbön för barnfamiljer och andra. Ann-Mari Audas-Willman, Karolin Wargh, barnkören Solfångarna.

Julbön: julafton kl. 15, Ann-Mari Audas-Willman, Karolin Wargh, Ylva Ekblad, Solf stråkorkester, Ronnie Karlsson.
Julotta: juldagen kl. 8, Ann-Mari Audas-Willman, Heidi Lång, Hanna Lång, sång.
Gudstjänst: annandag jul kl. 18 i förs.hemmet, Leif Snellman, Karolin och Michael Wargh. Glögg och pepparkakor.
Högmässa: nyårsdagen kl. 10, Leif Snellman, Karolin Wargh.

VASA TREFALDIGHETSKYRKAN
International Christmas Prayer: 23.12 at 6 pm Keinänen, Rivera, Andersson.
Kring Krubban: julafton kl 13 Brunell, Monica Heikius, Juniororkester, dir. Christer Bergsten, Sara o Iréne Heikius, sång.
Julbön: julafton kl 15 i Uppståndelsekapellet, Hänninen, Johan Sten, Mikael Pennanen-Dahlbäck, solosång.
Julbön: julafton kl 16.30 Forslund, Monica Heikius, Trefaldighetskyrkans kör, Aurora Heikius, violin.
Julotta: juldagen kl 6.30 Store, Andersson.
Gudstjänst: annandag jul kl 13 Brunell, Johan Sten.
Ekumenisk nyårsbön: nyårsafton kl 18 Store, Pastores Minores, dir. Monica Heikius.
Högmässa: nyårsdagen sö kl 13 Forslund, Mikael Heikius.
BRÄNDÖ KYRKA
Julbön: julafton kl 15 Forslund, Andersson, Brändö kyrkokör.
DRÄGNÄSBÄCKS KYRKA
Julbön: julafton kl 17 Brunell, Andersson, Juliana Andersson, solosång.
Julotta: juldagen kl 8 Store, Andersson.
SUNDOM KYRKA
Kring Krubban: julafton kl 15 Lindblom, Monica Heikius, Tine o Lulu Sylvest, sång.
Julotta: juldagen kl 8 Lindblom, Monica Heikius, Sundomkören.

PEDERSÖRE PROSTERI
ESSE
Fr 23.12 kl 20: Ungdomarnas uppseittarkväll i Fyren, Öhland.
Lö 24.12 kl 12: Barnens julbön i kyrkan, Björk, Ravall, barnkören, änglakören m.fl. Dörrvårdar Ytteresse nedre.
-kl 14: Julbön i kyrkan, Björk, Ravall. Sång Sara Ray. Saxofon och klarinett Håkan Ahlvik. Textläsare Kristina Granstedt-Ketola, dörrvårdar Ytteresse nedre.
Sö 25.12 kl 8: Julotta i kyrkan, Harry Backström, Granlund, Ravall. Församlingkören. Textläsare Ritva Kronqvist, dörrvårdar Ytteresse övre.
Må 26.12 kl 12: Gudstjänst med de vackraste julsångerna i Sinegårdens, Granlund, Ravall. Textläsare Mary Sjö.
Fr 30.12 kl 14: Nattvard i Esselunden, Björk.
Sö 1.1 kl 12: Gudstjänst med de vackraste julsångerna i Bäckby skola, Granlund, Ravall, sånggrupp. Textläsare Riitta Sandbacka. Servering.
JAKOBSTAD
JULAFTON 9: Julbön på Mariahemmet, Krokfors, Östman.
14: Barnens julbön i Pedersöre kyrka, Krokfors, Östman, Lönnqvist, Barnkören, dir. Ann-Christin Storrack, Nils-Oscar Frantz, PNKB:s scouter.
17.30: Julbön i kyrkan, Turpeinen, Wes-

ter, sång Cecilia Åminne.
18.30: Gemensam jul i FC. Program med julgröt, Håkan Streng, Turpeinen, Ekman, m.fl.
23: Musik i julnatten i Pedersöre kyrka, sång och blockflöjt Anna-Karin Johansson, saxofon Håkan Mattius, duettsång Roy Pettersen och Nils-Oscar Frantz, orgel/piano Lisen Borgmästars, textläsare Helena Hult, andakt Jockum Krokfors.
JULDAGEN 8: Julotta i Pedersöre kyrka, Hans Häggblom, Salo, Sandstedt-Granvik, Östman. Jakobstads sv och Pedersöre församling kyrkokörer. Gemensam gudstjänst med Jakobstads svenska och Pedersöre församling.
ANNANDAG JUL 15: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Martti Vähäkangas.
18: Mässa med ”De vackraste julsångerna” i kyrkan, Åstrand, Borgmästars, Pedersöre blåsorkester.
NYÅRS-AFTON 17: Ekumenisk tvåspråkig nyårsbön på torget. Fackeltåg från kyrkan kl. 16.45.
NYÅRS-DAGEN 12: Mässa i kyrkan, Salo, Stefan Erikson, Annika Wester, körsång. Gemensam mässa med Jakobstads svenska och Pedersöre församling. 15: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Olavi Forsbacka.

KRONOBY
Barnens julbön: julafton 24.12 kl 12.00 i kyrkan, Maja Sandbäck, Ellfolk-Lasén, Barnkören
Julbön: julafton 24.12 kl 14.00, Wallis, Ellfolk-Lasén, Robert Nässe
Musik i julnatten: julafton 24.12 kl 23.00 i kyrkan, Aglepta
Julotta: juldagen 25.12 kl 8.00 Wallis, Ellfolk-Lasén, Kyrkokören
Högmässa: julannandag 25.12 kl 10.00 i Söderby bönehus, Wallis, Ellfolk-Lasén, radiering
Nyårs-samling: nyårsafton 31.12 kl 19.30 i fh, mat och program, arr KU
Nattvardsandakt: nyårsafton 31.12 kl 23.00 i kyrkan, Store. Klockringning 24.00, kommunens hälsning
Högmässa: nyårsdagen 1.1 kl 10.00, Wallis, Ellfolk-Lasén, Ina Strandvall
Nyårsunderhållning: nyårsdagen 1.1 kl 19.00 i fh och kyrkan, Matti Pohjoisaho, Rick-Henry Ginkel. Servering, kollekt

LARSMO
Lö 24.12 kl. 13 Barnens julbön med jul tablå: Sjöblom, Wiklund, Axell, barnköreman, hjälpledare.
- kl. 15 Julbön: Sjöblom, Wiklund, sång Mikael Svarvar. Kyrkvård: Björn, Björn-vik, Långstranden, Kalvholmen.
Sö 25.12 kl. 8 Julotta: Lassila, Wiklund, kyrkokören. Kyrkvård: Bosund gårdsnummer.
Må 26.12 kl. 10 Högmässa på Annandag jul: predikan Per Svenfelt, Lassila, Enkvist. Kyrkvård: Finholm.
- kl. 14 Nattvard: vid Sandlund, Lassila, Enkvist.
Sö 1.1.2017 kl. 18 (Obs tiden) Kvällshögmässa: Sjöblom, Wiklund, ungdomskören. Kyrkkaffe. Kyrkvård: Kaptens södra.
Ons 4.1 kansliet stängt: p.g.a. skoling.

NERDEVETIL
Julbön med tablå: lö 24.12 kl. 14.00 i kyrkan.
Julotta: sö 25.12 kl. 8.00, Store, Smedjebacka och Kaj Laakso.
Finsk Gudstjänst med De Vackraste

Julsångerna: må 26.12 kl. 10.00, Carola Salo-Back, Sonja Smedjebacka och Eva Wassborr.
KU:s nyårs-samling: lö 31.12 kl. 19.30 i Kronoby församlingshem, mat och program. Gemensam avfärd kl.19.00 från fh.
Gudstjänst med De Vackraste Julsångerna: sö 1.1 kl. 13.00 i Norrby byagård, Store, Smedjebacka, dragspelsorkester och Jenny Pulkkinen.
Andakt: to 5.1 kl. 14.00 i Sandbacka Vårdcenter, Wallis, Smedjebacka och församlingkören från Karleby.
Kansliet stängt v. 52, vid brådsökande ärenden kontakta kyrkoherden tel: 050 303 9976.

NYKARLEBY CENTRUM
Lö 24.12 kl 15 Julbön: Sandvik, Ringwall, Mathias Nylund, sång, Fredrik Erlandsson trumpet
-kl 17 Julbön: Sundstén, Ringwall, Simon Häger, sång
Sö 25.12 kl 8 Julotta: Sandvik, Ringwall, kyrkokören
-kl 9.30 Julokirkko: Sandvik, Ringwall, kirkkokouoro
Må 26.12 kl 18 Samling i jultid - sånger o minnen: fh, Sandvik, kyrkokören, församlingsober berättar, servering
Sö 1.1 kl 18 Nyårs-mässa: Sandvik, Ringwall
Sö 1.1 kl 18 Trettondagsfest: fh, Jonas Ahlsved, salbit, barnpassning, varierande program (KU)
Fre 6.1 kl 10 Gudstjänst: kyrkan, Edman, Ringwall
MUNSALA
Lö 24.12 kl 13 Familj julbön: Sundstén, Hellman, Christian Vesterqvist, sång
-kl 23.30 Julnattsbön: Sundstén, Näs, projektören, Emelie Fors, sång
Må 26.12 kl 10 Gudstjänst: Pensala bönehus, Sundstén, Hellman
Lö 31.12 kl 23.30 Nyårsbön: Sundstén, Hellman, Henry Hellström, sång
JEPPÖ
Lö 24.12 kl 15 Julbön: Östman, Lönnqvist, sång av ungdomarna
Sö 25.12 kl 8 Julotta: Östman, Lönnqvist, kyrkokören, Caj Nordström
-kl 10 Julokirkko: Östman, Lönnqvist, lauluohjelma
Må 26.12 kl 14 Julfest: bönehuset, Mona o Alf Wallin, Lönnqvist, sång o musik
Sö 1.1 kl 12 Högmässa: Edman, Lönnqvist, sång av Emma Sjölin o Victoria Lassander-Sandin
Trettondagen 6.1 kl 10 Lekmannagudstjänst: fh

PEDERSÖRE
Andakter i Pedersheim:
- Fr 23.12 kl. 14 Julbön, kvartettsång, Häggblom
- To 29.12 kl. 17.30 Källby fridsförening
Missionsstugan:
- Fr 23.12 Stängd!
- Fr 23.12 kl. 10-19 Långöppet
Julbön: Fr 23.12 kl. 19.30 i Forsby bykyrka, Forsby sångkör, Erikson, Sandstedt-Granvik
Uppseittarkväll: Fr 23.12 kl. 20 för ungdomar i Lyjo, Purmo, Obs ingen samling i Benna!
Julafton:
- 10 Julbön med de minsta i kyrkan, julberättelse med gestaltning av ungdomar, Erikson, A. Snellman, Sandstedt-Granvik
- 12 Familjens julbön i kyrkan, julberättelse med gestaltning av ungdomar och

frivilliga, Änglakör, Häggblom, Sandstedt-Granvik, D. Häggblom, A. Snellman
- 14 Barnens julbön i kyrkan, Jakobstads sv. församling
- 16 Julbön i kyrkan, St Olofskören, lit. Häggblom, pred. Erikson, Sandstedt-Granvik, D. Häggblom
- 23 Musik i julnatten i kyrkan, Jakobstads sv. församling
Julafton: 8 Julotta i kyrkan, Jakobstads sv. & Pedersöre församling, Kyrkokören, lit. Boris Salo, pred. Häggblom, kantorena Sandstedt-Granvik och Henrik Östman, textläsare Johanna Eklund
Annandag jul:
- 10 Högmässa i kyrkan, sång Roy Pettersen, Erikson, D. Häggblom, textläsare Jan Rikberg, dörrvårdar Forsby, efteråt glöggservering i Pelargängen
Bykyrkans julfest: To 29.12 kl.19 i Forsby bykyrka, Forsby sångkör, Häggblom, Sandstedt-Granvik
Nyårsafton:
- 20 Nyårsbön med nattvard i kyrkan, Erikson, D. Häggblom
- 21 Nyårsvaka i Kyrkostrands församlingshem, Janne Nyholm och Eva Björk, Bosse Alvin, Bo Östman, servering
Nyårsdagen: 12 Högmässa med nattvard i Jakobstads kyrka, Pedersöre & Jakobstads sv. församling, lit. Erikson, pred. B. Salo, kantorena Annika Wester och D. Häggblom (Obs ingen gudstjänst i Pedersöre kyrka!)

Sammankomster:
- Må 26.12 kl. 15 i Flyngängens bönehus, Staffan Snellman, tolkning
- Sö 1.1 kl. 18 i Kyrkostrands församlingshem
Församlingkansliet stängt: Ti 3.1
PURMO
Fr 23.12 kl 20: Ungdomarnas uppseittarkväll i Lyjo, Lassila.
Lö 24.12 kl 14: Julbön i kyrkan, Portin, Johansson. Sång och gitarr, Pernilla Mattius och Daniel Englund.
Sö 25.12 kl 8: Julotta i kyrkan, Portin, Johansson, Kung.
Må 26.12 kl 19: Kvällsgudstjänst med de vackraste julsångerna i kyrkan, Granlund, Johansson. Frank Berger.
To 29.12 kl 14: Andakt i Purmohemmet, Portin, Johansson.
Lö 31.12 kl 20: Nyårsvaka med film och knytkalas i prästgården.
Sö 1.1 kl 12: Högmässa i kyrkan, Portin, Johansson.

TERJÄRV
Julbön: Julafton lö 24.12 kl 15, khden, kantorn; Heléne Nyberg, sång; Thomas Enroth, piano. Ta gärna egen psalmbok med!
Julotta: Juldagen 25.12 kl 7, khden, kantorn, kyrkokören, Stig Dahlvik, trumpet.
Finsk julkyrka: Juldagen 25.12 kl 9, khden, kantorn, Mariat.
Julfest: Annandag jul 26.12 kl 14 i Skogsby byahem, khden, kantorn, m.fl.
Gudstjänst: i Kolam hos Marit och Fredrik Bexar, Annandag jul 26.12 kl 18 khden, kantorn.
Kvällsmässa: inför det nya året, Nyårsafton lö 31.12 kl 19.30 i kyrkan, khden, kantorn.
Nyårs-gudstjänst: i Hästbacka Nyårsdagen sö 1.1.2017 kl 18, khden, kantorn, Mampa.
Alla tillönskas Fridfull julhelg och Välsignat nytt år 2017!

Tack till alla som deltagit i vårt arbete på olika sätt under året!
Med Er hjälp har vi kunnat sända ut missionärer, dela evangelium och hjälpa utsatta medmänniskor.
Vi önskar er alla en Fridfull Jul och ett Välsignat Nytt År!

Himlaliv i Yle Fem

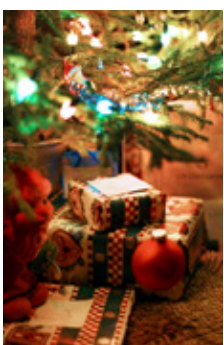
Alla kristna är inte lika
Ilkka Turkka berättar om sitt liv som röd, präst och finne i ett svenskt sammanhang. Under barndomens somrar ordnade hans far olympiska spel för alla nio syskon. – Jag skulle gärna vilja veta vilket system pappa hade, för var och en som deltog fick åtminstone en guldmedalj. Att alla ska behandlas likvärdigt hade Ilkka Turkka som värdegrund både som kaplan och kyrkoherde och när han grundade Icehearts tillsammans med sin son Ville. På Arenan och i Yle Fem må 26.12 kl 18.30, repris ons 28.12 kl 22.30

Sagobert i predikstolen
Om någon somnar när jag håller en predikan slutar jag, säger **Catharina Olin**. Ibland använder hon handdockor som rekvisita och under en period bandade hon in sina andakter och skickade dem till sina föräldrar. Men de gav ingen respons. På Arenan och i Yle Fem må 2.1 kl 18.30, repris ons 4.1 kl 22.30.

Fira jul i församlingen

En del av festerna har anmälningsstider som kan ha gått ut, men den som är intresserad att delta kan ändå frimodigt ta kontakt med arrangören.
• **EKENÄS, TENALA:** Både yngre och äldre är välkomna till en julaftonsdag med julmat, kaffe och program. Tenala församlingshem 24.12 kl. 12–15
• **MARIEHAMN:** Julgemenskap i Mariehamn, Villa Carita på julafton kl. 18.00–22.00.
• **HELSINGFORS, MATTEUS:** Julaf-tonsfest kl. 16–20. Julmiddag 16:30–19. Skjuts ordnas vid behov.
• **HELSINGFORS, JOHANNES:** Julaf-tongemenskap, kl. 16–18. Glögg, en smaklig julmåltid, sång och trevligt umgänge. Högbergssalen, Högbergsgatan 10 E.
• **VASA:** Vi firar jul tillsammans i Trefaldighetskyrkans Krypta, tillfället avslutas med julbön i kyrkan kl. 16.30. Julgröt, kaffe, samvaro och program. Frivillig avgift.

JAKOBSTAD JULAFTON

Julgröt efter julbönen

Julbön hålls i Jakobstads kyrka på julafton kl. 17.30. Medverkar gör församlingspastor **Åsa Turpeinen** och kantor **Annika Wester**. **Cecilia Åminne** medverkar med sång. Efteråt firas gemensam jul i

Församlingscentret (Ebba Brahe esplanaden 2). Ungefär kl. 18.30 medverkar **Åsa Turpeinen**, **Håkan Streng**, **Helena Ekman**, med flera. Julgröt serveras. Ta gärna med dig en julklapp å 3-5 euro. Välkomna!

Musik i julnatten med Aglepta i Kronoby

Klockan 23 på julaftonsnatten den 24 december bjuder a cappella-gruppen Aglepta in till stämningsfull julkonsert i Kronoby kyrka. Ledda av **Malin Storbjörk** sjunger Aglepta sina julfavoriter. Bland materialet hittas bland annat *Koppången*, två låtar av Pentatonix och sångerna *Fridfullt i drömmar* och *Nu tändas tusen juleljus*, som framförs i **Eva-Lott Björklunds** arrangemang. Inträdet är fritt och kollekt uppbärs till förmån för syriska barn i flyktingläger.

Aglepta är en blandad kör

bestående av sångare i åldern 16-25 och är samlingsnamnet för de sångensemblar som verkat i Kronoby gymnasiums regi. Sedan 2007 har dessa sångensemblar varit mer eller mindre aktiva och har i olika sammansättningar deltagit i större och mindre projekt. Hösten 2016 blev Vokalgruppen Aglepta en registrerad förening och en mer organiserad verksamhet tog vid. Det här är körens första egna julkonsert under namnet Aglepta.

LENA MÅRD, ORDFÖRANDE FÖR VOKALGRUPPEN AGLEPTA RF.

AGLEPTA DELTOG i Sång- och musikfesten i Karleby i somras. FOTO: JESSICA GRIPENBERG

Julsångsgudstjänst i Borgå

På Stefanidagen 26.12 kl. 12 firar Borgå svenska domkyrkoförsamling julsångsgudstjänst i Borgå domkyrka. I fjol var det första gången församlingen ordnade gudstjänst enligt anglikansk "christmas carols-modell" vilket blev väldigt omtyckt. I år framför **Johanna Almark** tillsammans med Söderströms jazzkvintett *Carols vid Betlehem* enligt anglikansk modell. De övriga medverkande är **Marina Smeds** och **Freddi Wilén**.

Julsånger på Linda i Söderkulla

På julafton klockan 11 sjunger Sibbo svenska församlings ungdomar julsånger i Servicehuset Linda i Söderkulla. Evenemanget är öppet för alla och många av huset invånare brukar komma till salen med sina familjer (eller utan) och njuta av lite julmusik, men utomstående får också komma. Ungdomarna uppträder med några sånger och det blir också allsång. Evenemanget leds av undomsarbetare **Patrick Frisk**.

Vandra till Venedig, 1-8 maj!

Årets första pilgrimsvandringsresa med Kronoby folkhögskola: vi går från Aquileia västerut till Venedig, längs en led som sedan fortsätter via bl.a. Assisi till Rom. Närmare information: Martin Näse, tel. 044-294 1114 (martin.nase@kvarnen.fi).

www.kvarnen.fi

Vår senaste broschyr kom ut för några veckor sedan - hör av er om ni inte fått den så skickar vi!

God Jul & Gott Nytt År!

Närpes 020 7434 530
Korsholm 020 7434 520
Jakobstad 020 7815 360
www.ingsva.fi

CoachCompanion
We Change the World

Ge en personlig, hjärtevarm, bestående och därtill ekologisk julklapp till dina nära och kära eller varför inte till dig själv också?

GRUNDKURS I COACHING (2 dagar)

- Hangö 6 - 7.1.2017
- Helsingfors 10 - 11.1.2017
- Helsinki 23 - 24.1.2017 (suomeksi)
- Vasa 29 - 30.1.2017

JULKLAPPSTIPS!

Personlig utveckling, hitta motivationen, mindre stress mera glädje, vad har jag för mål, vad ska jag välja, förändring mm

Pris: 285 euro/person
150€ arbetslösa, ungdomar 15-23 år

Tilläggsinformation/anmälan:
050 381 4737 Tom, info@coachcompanion.fi
coachcompanion.fi eller positivelife.fi

Gudstjänst i julnatten på Kråkö

På Kråkö i Borgå skärgård har man firat gudstjänst i julnatten sedan år 1983 då prästen **Gunnar Grönblom** tillsammans med andra aktiva på Kråkö beslöt att det ska ordnas julotta i Sjötorp som är öns föreningslokal. Kråkö sångkör uppträdde på julottan. Julottan började redan klockan sex på morgonen och arrangörerna var lite osäkra på om det skulle komma besökare till ottan så tidigt på morgonen. Det visade sig vara en succé. Huset var fullt och man fortsatte att fira julotta i 10 år. Efter det beslöt man att ordna en gudstjänst i julnatten istället. Då övertog Kråkökvartetten musikinslagen och ledde sångerna. Gudstjänsten ordnas kl. 23 på julafton och har varit väldigt populär bland Kråköborna. Gunnar Grönblom höll julbönen fram till år 2003 och efter det var det ett uppehåll till 2010 då prästen **Maria Lindberg** tog över. I år är läsaren Maria Lindberg julevangeliet och bönerna igen och för musiken ansvarar **Anders Ekberg** som också leder psalmsången.

24.12 kl. 23 Gudstjänst i julnatten i Sjötorp, Sjötorpsv. 2, Kråkö.

LEDIG TJÄNST

Nora är en charmig väl bevarad trästad i Bergslagen, vackert belägen vid Norasjön. Här finns ett rikt kulturliv och möjligheter till ett aktivt friluftsliv. Närheten till Örebro (35 km) gör att storstaden finns nära.

Vi söker en

Församlingspräst (100%)

som vill jobba med alla vanliga prästuppgifter och ingå i vårt konfirmandarbetslag. Vi har tre kyrkor där vi regelbundet firar gudstjänst.

Läs mer om oss på: www.svenskakyrkan.se/nora

Välkommen med din ansökan till:

Nora bergslagsförsamling, Box 133, 713 23 Nora eller till nora.bergslags.forsamling@svenskakyrkan.se
senast 13 januari 2017

BORGÅ MINGEL

Återträff för unga vuxna i Borgå

Ungdomssektorn i Borgå svenska domkyrkoför-samling har under många år ordnat en träff för dem som "vuxit" ur programkvällarna på Ungdoms-

våningen. Exil-UV-träffen brukar locka studerade som känt sig hemma på UV och unga vuxna som redan jobbar men som vill träffa gamla kompisar. Jullovet är en bra tid för en mingelträff för dem, eftersom många av dem som bor på annan ort kommer till Borgå för att fira jul med släkten.

Exil-UV har en egen Facebooksida där man håller kontakt. Via den brukar församlingens sektor Kristen fostran rekrytera säsongsarbetare för olika verksamheter.

Kvällen börjar kl. 18 och pågår till kl. 22. Uppläget är ledigt. Man åter tor-tillas, uppdaterar varan-

dra på sina liv och firar andakt tillsammans samt minglar. Det viktigaste är att få träffas och vara tillsammans. Ungdomsprästen **Mari Puska**, ledaren för sektorn kristen fostran **Gun Geisor** och ungdomsarbetsledaren **Mats Fontell** står för arrangemanget.

ÅBO KONSERT

Julmusik i Åbo domkyrka

I Åbo domkyrka framförs julmusik 25.12 kl. 23.00. Församlingen utlovar en stämningsfull musikstund i den halvmörka domkyrkan.

På repertoaren finns traditionella körsånger, orgelmusik och solosånger.

Kammarkören Tolvan med dirigent **Marjo Daniels-son** uppträder, på orgel **Tuuli Lempa**. Fritt inträde.

God jul och ett välsignat nytt år!

Tack för tankar och förböner.

Gösta Steffansson

Kallelse till årsmöte

Finlands svenska kyrkosångs-förbund rf håller årsmöte onsdag 11.1.2017 kl.14.30 i Närpes församlingshem, Kyrktåget 2B.

Centralstyrelsen

100 FINLANDS-SVENSKA AKVARELLER

Hösten 2017 ordnas en akvarellutställning för amatörer i Helsingfors. Tilläggsuppgifter fås av arr.:

kristian.teir@luukku.com

Kurs i förbön

Alskat lägergård, Korsholm, 20-22 januari 2017

Ledare Jan o Erica Nygård, Anna-Maria Bäckman, Inger Portin, Carina Häggblom, Allan Melin.
Anm senast 11.1 till Anna-Maria, 044 480 8361, anna-maria.backman@evl.fi
Kursavg. 150 €
Arr. Helhet genom Kristus rf i samarbete med SFV Bildning.
Mer info www.helhetgenomkristus.fi

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Skötsam, snart färdig socionom, söker en tvåa att hyra långvarigt fr. våren 2017 i Grankulla med omnejd. maria.morelius@gmail.com t.0408476127

En magister i hälsovetenskaper söker lägenhet nära naturen, t.ex. Drumsö eller Degerö. Jag är en rökfri medelålders kvinna med hundar. Hyra max 700€. Tel. 050 345 1045.

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 må-to 9-12

Fin liten o stillsam etta 22m2 Moblerad delvis. iGamlaMunksnas.Matbord,huggerad.Balkong,utsikt mot parken.Nyss renov. badrum och el. Uthyras till att börja med 1.1.- 31.6. Hyra 600 e Vatten+el 60e T.040704056

KÖPES

DÖDSBON. Köpes hela inredningen och ev. bostaden. Också tömning och efterstädning. Tfn: 0400 430 518

Tack till alla som stickat!

I **ESBO** är det inte så stor risk att man fryser om fötterna i vinter – på församlingkansliet på Kyrktian har diakonarbetarna fyllt nästan ett helt rum med yllesockor som väntar på att delas ut! Det finns sockor och annat i korgar, i en kappsäck, på borden och hängande "på tork".

– Vi vill rikta ett stort tack till alla privatpersoner, kretsar och föreningar som har bidragit till Esbo svenska församling yllesocksinsamling för diakonin. Vi fick in över 250 par yllesockor för både barn och vuxna och också en del andra stickade plagg, som delas ut till behövande lagom till julen, berättar diakoniteamet **Ann-Christine Wiik**, **Synnöve Heikkinen** och **Nina Wallenius**, som tillsammans kläckte insamlingsidén.

FOTO: SHEILA LILJEBERG-ELGERT

I MIN FÖRSAMLING

DOMKAPITLET

Tjänsteförordnande för kyrkoherdetjänsten i **Kvevlax församling** har utfärdats från 1.2.2017 åt kaplanen i **Korsholms svenska församling Jessica Bergström-Solborg**. Tf. kyrkoherden i **Ålands södra skärgårdsförsamling Peter Karlsson** har förordnats att fortsättningsvis sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling från 1.1.2017 tills tjänsten blir ordinarie besatt, dock högst till 31.5.2017.

Kyrkoherden i **Lemland-Lumparlands församling Benny Andersson** har förordnats, att vid sidan av egen tjänst, sköta kyrkoherdetjänsten i **Brändö-Kumlunge församling** 1.1 - 31.5.2017.

Tf. kyrkoherden i **Kvevlax församling Per-Erik Örn** har förordnats att fortsättningsvis sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling 9 - 31.1.2017.

Tjänsteförordnande för kyrkoherdetjänsten i **Petrus församling** har utfärdats från 1.2.2017 åt tf. kyrkoherden i samma för-

samling **Daniel Björk**. Högre pastoralexamen har avlagts av kyrkoherden i **Ingå församling Tom Sjöblom**.

Pastoralexamen har avlagts av församlingspastorn i **Esbo svenska församling Mirja von Martens**.

Teologie magister **Claus Ståhlberg** har godkänts för ordination till prästämbetet. Prästvigningen äger rum 6.1.2017 kl. 12 i Borgå domkyrka.

Biskop **Björn Vikström** har beviljat prosttiteln åt kaplanen i **Hangö svenska församling Margareta Puiras**.

Siri Widestam har valt till vaktmästare vid domkapitlet i Borgå stift från 1.6.2017.

VÄNLIGEN NOTERA: Domkapitlet i Borgå stift håller stängt 22.12.2016 - 1.1.2017.

Kunskap i går, i dag och i morgon

Till Åbo Akademi's uppdrag hör att bedriva vetenskaplig forskning av hög internationell kvalitet som långsiktigt tjänar mänsklighetens välgång. Det har vi gjort i snart hundra år och vi kommer att göra det även i morgon.

Åbo Akademi bär fram utvecklingen av svenskspråkig kultur i Finland samt bevarar och förmedlar landets svenska kulturarv. En investering i Åbo Akademi är en garanti för högklassig undervisning och forskning på svenska i Finland även i framtiden.

Mera information: www.abo.fi/donera

Ta kontakt: medelinsamling@abo.fi | tfn. 050 302 2647

Danske Bank: FI96 8119 9710 0166 03 | OP/Pohjola: FI07 5000 0120 3248 18 | Handelsbanken: FI80 3131 1001 4466 85
Nordea: FI29 1733 3000 0105 00 | Aktia: FI79 4055 0012 1616 71 | Ålandsbanken: FI07 6601 0010 2436 16

Tillstånd för penninginsamling: POL-2014-12422
Tillstånd för penninginsamling på Åland: ÅLR 2016/7552

KRYSSSET DECEMBER

OM-KOPP-LARE	SKIMMER	VAR JAIROS Mark 5:22	KEFAS Joh 1:42	TITTA BOR I BELGRAD	I HÄR-DIG-HET	FIRMA	SPELA
→		→			↓	DRYCK UTGE	
		TON BALUNS		BEDRIVER SJÖFART ACKORD			
VARDA KAN PRÄSTER KALLAS?							
BMA 2016	STAD I IRAK PARAPET				GARBO		
MYCKET PENGAR FRU					STRÖVA FÖRST OCH SISTA I GRÄ KISKAN		KUMPAN
VAG ↓	BAG LINA	KUNG Am 25:13 DUGGA	INCITA-MENT	DJUR BVER-BYGGTS	BLIXT OCH DUNDER ZETTER-LIND	KALLA BITAR	RANCUNE ADAMS SON 1 Mos 4:15
					MANGAN RESANDE		TYG HÄN-FÖRELSE
DEPARTE-MENT I FRANK-RIKE			"DET ÄR VART ÄREN-DE: LIVET" 1 Joh 1:1		KLANDRA	PAPPERS-PENG FLYGARE	
			UNDER-HÅLLA		TORK-HUS VÄSTAN VIND		
KLURIG	PUNG-BJÖRNIN	PONTUS NILSSON ENTRE'	TIRAD ASA		NORM SNÖSKO		LÄNG-SAMT: I SAKTA
DET FINARE AKDONET				LÄNGRE BAK ÄN STOR I ORDEN?		RADIUM RIVA	BLEV GAMMAL MELLAN NEHEMJA OCH JOB
		MARK BESÄDD MED GRÄS	ÄDELSTEN UPP 21:19 ARBETS-ÖRD PÅ REDAKTION		INDIAN IRRI-TERA		EFTER-SOM TA KOR-TASTE VÄGEN
SVENSK VALUTA HAMMAR-SKJÄLD		→		→		FJÄT SYDVÄST	
ÄTT LEDE RÄT	VIGI-LERADE PLATS I SKYDD			POJK-NAMN YTRADE		INTE RÖRLIG	NEON STRÅ
		KAST-SNARA			KING COLE	SJÄLV-STÄNDIG	
MIKAEL Upp 12:7			SIDA I TRIANGEL		ÄDEL-STEN 2 Mos 28:19		VIRR-VARR

Konstruerat av BRITT-MARI ANDFOLK

NOVEMBERKRYSSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten. Vi gratulerar: **Barbro Nordqvist**, Pargas, **Claes Torp**, Källby och **Geir Boström**, Pargas.

VINN BÖCKER!

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 10 januari 2017 till: Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "Decemberkryssset". De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset är enligt Bibel 2000. Lycka till!

Namn & adress:

.....
 .....
 .....

BMA 2016	SIMPSON VITVINNA 1 Mos 12:10	D	MALKOS BEBÅ-NING 3 A 12:10	T	ARGON	A	HANDL	S	P	PLÅTAN I BÅ-GEN 1 Mos 12:10	FIN PÅS FULNE AN KULTUR VÄRT	B	DEL TRASKAR	B									
→	SE	→	J	A	G	↓	TE	O	L	O	G	I											
D	L	A	L	I	A	N	KAJKA	R	O	E	N	KIND FÖRSTEN STRÅL-GLANS	L	U	T	H	E	R	ÄR SLUT VID JUL?				
SKYLLA KLÄTT VÄXT	A	L	L	A	A	M	A	L	E	K	I	T	RYSK HÄRSKAR	H									
VÄREND EN FINDER STAD	I	M	A	T	R	A	M	U	L	A	V	E	T	T									
FÖR-FÄRANDE	A	R	E	N	D	E	R	A	NOR-LÄNSK MÄTARE	K	A	M	S	BERÄR									
Ä	N	N	U	S	I	R	A	P	NODPÅ MAN KULT 1:2	A	E	G	O	J	A	G							
KOLKA I SIG	D	R	I	C	K	A	↓	T	E	STÖT	T	Ö	R	N									
STAD Åg Åg	↓	L	FÄRG	O	BRIE	E	S	P	A	PIKTUR ASTAY	S	T	I	L	VIND-STÖT. HODRAN SÄKAR	I	L	STUPID	E				
IS	E	F	E	S	O	S	R	P	M	BLINT HÄGGVÄR LÄGG PÅ EN BRÄN	F	A	N	A	T	I	S	K	DISK-TOCKET RYCKING UNGDOM	D	J		
IS ÄRVA	Ö	V	E	R	T	A	TUSEN KILO	O	F	T	A	OUPT-NÄLLIG DRÖM	M	A	R	K	U	S					
IS	S	N	I	P	A	ANGE SVIN	U	T	P	E	K	A	R	U	T	E	N	I	U	M	BOULE-VARD		
BÅT FISK	S	T	I	N	G	R	O	C	K	A	U	T	T	A	L	E	T	INTE GAMMAL	S	I	N	G	
TJOCK	T	A	G	R	O	N	O	M	DECL-LITER	D	L	FLOD I EUROPA	O	D	E	R	A	M	E	R	U	S	A
IS	F	E	T	E	I	R	JOSEFS PIER 1 Mos 30:28	R	A	K	E	L	SVEDES FRÅN VÄNST VEST	P	E	K	A	N	N	Ö	T		
SÄDIS-SLAG	R	Å	G	S	A	ÖKÄND	N	N	FOLK OCH SPRÅK	T	A	M	I	L	VINGLA	R	A	G	L	A			

Fridfull jul och ett välsignat Nytt År!

**Kb TAGES
TAXI & BUSS**

Korsholm
050-558 5984

Inremissionshemmet

06-7282010

folkhälsan

www.folkhalsan.fi

**Sven-Erik Syréns
Förlag**

tfn: 050-301 6598

**Göran
Sundqvist
TRAVEL PARTNER**

www.resmedgoran.com

NYKARLEBY BEGRAVNINGSTJÄNST

Wen'is
BEGRAVNINGSBYRÅ

0500-722 688

Aminne Folkpark

www.aminnefolkpark.fi

Martins Resor

www.martinsresor.ax

Efo
Evangeliska
folkhögskolan

tfn: 010 327 1610, www.efo.fi

VVS & EL
ENERGIINGJÖRERNA
STAGNÄS & NYLUND
LVI & SÄHKÖ
ENERGIINSINÖÖRIT

(06)345 1270

BYGGFIX

www.byggfix.fi

frans & Nicole

BISTRO

www.fransbistrot.fi

Vaskiluodon Ruokala
Vasklot Matservering
Tel. 050-5431528

**WIKSTRÖMS
BUSSTRAFIK Ab**

www.wikstromsbustrafik.fi

Catharina Hindrén

Jessies Hjälpsande Hand

040 360 7953

Resturang Rovintola

Marina's

Terjärv

www.resturang-marinas.fi

**Grankulla
Stad**

www.grankulla.fi

Klockor-Smycken
Nygårds
UR-GULD
Tel. 224 2022
Matsilver-Presenter

**Tesses
Cafe**
Vassarfjärden

www.tessescafe.fi

Charterbus
R. Lundström

Tfn. 09-221 4471

www.lundstrom.fi

STALLHAGEN

www.stallhagen.com

Termmusik

tfn. 0500-663 490

BERNYS
CAFE & RESTAURANT

Tel. 06-352 1200

KING TOURS

www.kingtours.fi

**NYKAABI
SYNCENTER**

tel. 06-722 0770

Begravningsbyrå Houtaustoimisto

INGMAN

Fullständig begravningservice

tfn. 322 2999

GUMMI-JÄRVINEN AB

www.kumi-jarvinen.com

Nykarleby stad
Småstad som bäst

**Kimito Begravningsbyrå Ab
Kemion Houtaustoimisto Oy**

Tfn: 02-423655

www.restaurantgh.fi

INKAST AMANDA AUDAS-KASS

Frid i randig tröja

DET FINNS många sätt att vägra glans, guld och prakt på. Ett som är välbeprövat hemma hos oss är att inte kräva så mycket av ett barn på väg på dagisjulfest. Vi har för länge sedan slutat hoppas på att våra barn samarbetsvilligt ska glida in i julfestprogrammet i festliga julstasser. Och jag må vara en människa med verkligt många laster, men det fåfängliga när det gäller barnen är inte en av dem.

I år meddelade vår fyraåring att han tänkte gå på dagisfest i joggingbyxor och en randig trikåtröja. En randig trikåtröja som jag var ganska säker på att han hade haft också dagen innan och en randig trikåtröja som jag var helt säker på att han nu hade med avigsidan utåt. Lappen i nacken och alla sömmar talade ett väldigt tydligt språk. Men jag tog ingen strid, för det finns bara förlorare i strider som tas före dagisfester som börjar halv nio på morgonen.

PÅ VÅR DAGISJULFEST skulle alla barn vara på plats 8.15, men bara övermänskliga föräldrar till kanske lika övermänskliga barn fixar det. Själva satte vi oss i bilen 8.13 i år, körde ut ur garaget 8.14 och då kommer det knappast som någon överraskning att vårt dagisbarn inte var på plats 8.15. Och det kändes liksom i dagistamburen bland vinteroveraller och slaskvåta skor att ganska få hade haft en lugn och harmonisk uppladdning för julfesten. Tidig morgon, mörk morgon och övertaggade lite nervösa dagisbarn är ju inte precis de ingredienser som bakar harmoni. Julfriden känns inte i dagistamburen, om vi säger så. Men efter sju år som dagismamma och nästan lika många dagisjulfester har jag lärt mig en sak; julfriden kommer någon gång under festens gång. Absolut senast när vi sjunger *Härlig är jorden* tillsammans så är julfriden där. Jag stod och tittade ut över barnen och föräldrarna som sjöng med i den älskade julsalmen enligt bästa förmåga och jag tänkte på hur de flesta av oss nog hoppas att julens budskap ska vara sant. Hur också de av oss som till vardags tar avstånd från kyrka och tro på något sätt ändå hoppas i mötet med barnet i stallet.

DET ÄR I SANNING världens bästa berättelse. Det är lika sant världens bästa budskap.

Det handlar om ett litet barn som föddes en gång för allt som hade blivit fel skulle kunna bli rätt igen. Om ett litet barn som för alltid förändrade allt. Det handlar om en ung blivande mor som tvingas göra en resa hon nog helst skulle hoppa över och det handlar om en blivande far som axlar ett ansvar han aldrig bett om att få bära. Det handlar om de fattiga, frusna som blir de första som får höra om detta största. Det handlar om tre visa som böjer knä i mötet med ett litet mirakel i en enkel krubba.

Det handlar om en Gud som älskade världen så mycket att Han offrade det dyrbaraste av allt för att alla vi andra skulle ha en chans. Det handlar om oss alla. Det handlar om dig och det handlar om mig.

Dagisjulfesten vittnar om att glans, guld och prakt är just så överskattat som vi tror oss veta att det är. Dagisjulfesten vittnar om att det är annat som skapar en jul: frid. Och att den friden är beroende av ganska få yttre omständigheter. Den kan bli vår trots gårdagens trikåtröja som är vänd ut och in. Fridfull jul!

Amanda Audas-Kass är lärare i modersmål och bloggare.

EUTANASI MORD

Tvinga oss inte att döda

Läsningen av Kurt Salvéns (KS) insändare i KP nr 49 är som den värsta rysare byggd på en filosofi värre än Hitlers och den Isis kämpar för i dag. Den rena rasen fri från alla svaga. Var och en får ha sin åsikt men den gränsen går vid att ta människoliv. Ingen har rätt att påtvinga en annan människa beslutet att förkorta en människas liv. Att påtvinga någon att utföra eutanasi är i högsta grad att tvinga en annan människa att befatta sig med en medvandrares liv och död.

Det finns inga hållbara bevis för att livet är en fråga om evolution och inte om Gudomlig skapelse. KS försöker framhålla sin ateistiska tro som vid

”Att påtvinga någon att utföra eutanasi är i högsta grad att tvinga en annan människa att befatta sig med en medvandrares liv och död.”

läsande av texten verka bygga på svaga grunder. Hur kan man tala om att något är ”djävulskt” om det inte finns någon djävul. Och finns det en djävul så måste det finnas en Gud. Det är förklaringen till att det finns både ont och gott, eller hur kan KS förklara det ondas och godas existens?

Att påstå att galluparna är ”kalla fakta” är så långt från fakta det kan vara. Gallupar är inget annat än en yttring för vad en människa tror i någon sak. Och att påstå att det inte är någon skillnad på aktiv och passiv eutanasi är att bedra sig själv och andra. Passiv eutanasi är att låta livet ha sin gång så skonsamt som möjligt och aktiv eutanasi är att påtvinga en annan människa att befatta sig med någons önsknings.

Det finns inget mer obarmhärtigt (hårdhärtat, grymt) än att beröva någon annan om livet. Enligt finsk lag bestraffas mord med fängelse. Barmhärtighet är bland annat att vara medlid-

sam, skonsam, välgörande, hjälpsam och kristlig. Den kristliga barmhärtigheten grundar sig på att hjälpa, inte stjälpa. Nuförtiden finns god medicinsk hjälp att ge för smärtbehandling.

Det finns otaliga bevis på hur Gud har gripit in, hjälpt och botat människor i olika slags nöd. Det största beviset för Guds hjälp påminns vi om den högtid vi just skall fira. Gud blev människa för att rädda oss från det värsta som kan drabba oss – evig död och smärta.

Fridfull jul utan eutanasi!

HARRY BLOMBERG
Kvevlax

TRO VETENSKAP

Vem har rätt att bestämma över livet?

Kpnummer 49 hade en insändare som var intressant. Den försökte besvara den allmänmänskliga frågan *Vem är JAG?* utan att ha grund för svaret.

”... finns det inte bevis för att livet skulle vara Guds gåva.” Att det inte finns bevis? Skribenten är ju själv det starkaste beviset för att Gud finns. Skribenten har aldrig träffat eller har troligen aldrig ens hört om sin farfars farfars farfars far trots att han levde på 1800-talet. Men att han levde och fick en son är bevisat, för annars skulle skribenten inte ha kunnat skriva i Kp.

När Bibeln berättar om hur allting blev till får den oss människor som läser den att se bakåt i tiden till början, Gud. Den ”vetenskapliga” teorin berättar en saga om vad som hände efter början. Den räknar framåt från den stora smällen när ingenting exploderade och blev början till allting. Det kallas med en fin term för Utvecklingsläran. Hörde nyligen från sakkunnigt håll att Nobelkommittén troligen har en omedveten dold agenda enligt vilket Nobelpriset inte ges är en troende kristen. Orsaken, sades det, torde vara att kommittémedlemmarna är rädda för att pristagaren i sin presentation av sitt arbete skall tala om att det finns en Gud som är Skaparen.

”Smärtan kommer varken från Gud eller djävulen, utan det är en fråga om biologi och medicin, inte religion.” Hör inte smärtan med till livet? Om inte smärtan finns är det fråga om ett lik, för det känner inte längre något under sin förmultningsprocess.

Det är svaret på frågan Vems är livet? som är befängd, inte frågan. ”...ingen får blanda sig i det.” Jag skulle först påståendet om det var taget ur en handskrift som Adam hade skrivit, för han var ju den första människan och dessutom ensam. På samma sätt som en ensam människa inte idag kan fortplanta sig så kan vi inte säga att vi är ansvariga bara inför oss själva. Ansvarig betyder att man svarar inför en annan person för hur man använder till exempel en bil eller en summa pengar som man fått låna.

Idag tror många människor att livet börjar när jag föds. Om man lever med sig själv som utgångspunkt efter det att man blivit myndig då leder det till att när livet är slut har man missat målet. Ordet synd kommer från ett grekiskt ord som användes när man sköt i mål med pil och båg. Ordet betyder att missa målet. Sett ur Guds synvinkel har den människa Han skapat inte levat i verkligheten och därför missat målet med livets gemenskap.

”Det är svårt att förstå hur vetenskapsmännen kan förklara att Gud inte finns, trots att de själva inte kan förklara vad livet är eller vad medvetande egentligen är.”

Verkligheten är inte det som finns mellan våra öron, där råder den subjektiva verkligheten den vi antar. Vi lever i den värld/natur som finns utom oss individer. Tyvärr är en av teknikens avigsidor att vi kan överleva kroppsligt utan hjälp av andra, men vår personlighet kan inte växa och utvecklas utan gemenskap/växelverkan med andra människor. Att förneka det är i praktiken att leva i en bubbla. Då tittar man ut genom de små hålen som ögonen utgör, använder sina två öron och sedan i ensamheten som vi alla lever i inne i vår tankevärld/mellan öronen, gör antaganden om vad som händer utanför mig.

Utan rätt kunskap om naturen och människan gör man lätt som flickan från

storstaden som på 1950-talet kom in i min farbrors ladugård och utropade förvånad ”Är ni så gammalmodiga att ni har kor när det finns mejerier!”

När skribenten kommer med t.ex. ett levande blad som vetenskapsmän har gjort, först då har jag orsak att ändra ståndpunkt i fråga om Gud. Det är svårt att förstå hur vetenskapsmännen kan förklara att Gud inte finns, trots att de själva inte kan förklara vad livet är eller vad medvetande egentligen är. Vi vanliga människor vet nog vad medvetande är. Det är det vi tillsammans vet om naturen och människan och att leva betyder att respektera att alla människor har lika värde, oberoende av social status, religion eller ras. Därför att vi är medvetna om att vi alla är en människa. Först då kan vi leva ansvarsfullt. Att leva utanför gemenskap leder till samma som för gubben som i många år stått vid sin maskin och talat högt för sig själv. När arbetskamraterna frågade varför han tystnat svarade han litet generat ”Jag måste sluta för jag började få så dabbiga svar”

CARL GUNNAR WECKSTRÖM
Karis

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

KYRKAN BESÖK

”Om du bjuder dem, då kommer de.”

Christian Post skriver om forskning som visar att hälften av de amerikaner som inte går i kyrkan kommer till en gudstjänst om de blir inbjudna av någon de känner.

ABORT DEBATT

Rätt till sin egen kropp

”Visst finns det problem. Både det ofödda barnet, och det som får födas, borde få rätt och har rätt att uppleva kärlek och respekt. Tyvärr är det inte så.

Många av de barn som

föds upplever inte kärlek och omsorg och blir därför skadade i sin utveckling redan från början.”

Benita Finne om abort i Österbottens Tidning

Peter, sju år, ska läsa bordsbön vid julbordet. Tack för julskinkan, potatisen, ärtorna, kålrotslådan, morotslådan, potatislådan... Där hejdade sig Peter plötsligt och frågade tankfullt: Märker Gud att jag ljuger om jag tackar också för luftskenan?

DET SKA vara skäggsiga herdar som kan sjunga i julaftonens tablå i Pedersöre kyrka. Håkan Stenbacka och Gunnar Tarvos är två av dem.

Skägget växer till jul

I nästan 20 år har skägget hört till Gunnar Tarvos jultradition.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Varje julafton sedan 1993 har **Gunnar Tarvos** iklätt sig en mantel och med stav i handen varit en av de fyra herdarna i jultablån på familjens julfest i Pedersöre kyrka. Det första året lät han skägget växa för då ville teven ha statister för en inspelning av Bel Canto-körens julkonsert. Sedan följde några år som herde utan skägg.

– 1997 frågade **Svante Nylund**, en annan av herdarna, om inte jag också skulle kunna låta skägget växa, säger Tarvos.

Där startade traditionen som gäller än idag, att alla fyra herdarna har skägg. Inför denna jul låter tre av de fyra herdarna skägget växa. Den fjärde herden, **Håkan Stenbacka**, har skägg hela tiden.

– För mig tar det ungefär sex veckor att få tillräckligt skäggväxt. Jag slutar raka

mig i början av november. Skägget brukar jag ha kvar över jul. Men ibland har jag rakat mig till juldagen.

Håkan Stenbacka har haft skägg sedan 1982.

– Människan är av naturen lat, konstaterar han. Jag ansar det en gång i veckan.

Änglar och en åsna

I julfestens tablå medverkar fyra herdar, tre vise män och en ängel. Samt Maria och Josef naturligtvis. Barnkören agerar änglakör med änglavingar på ryggen. Tillåter föret har en åsna letts runt kyrkan.

– Några år har vi också haft Herodes med. Men i fjol föll den rollen bort, säger Tarvos.

Herdtraditionen i Pedersöre började med julkonserten som spelades för teven. Teven ville ha en sekvens från stallet, en av vin-

”Karlar från Östensö får inte på några villkor stå vid altaret i Pedersöre kyrka iklädda badrockar.”

Gunnar Tarvos

tergravarna, med Maria, Josef och herdarna. Sedan ville kyrkoherden **Hans Häggblom** ville ha herdarna med i jultablån i kyrkan. De vise männen gjorde entré i tablån några år senare.

Men när konserten gick ut i teven var det bara en av herdarna som syntes i närbild.

– Hasse (kyrkoherden) kommenterade att det var synd på det fina skägget jag sparar.

”Du kan inte se ut så där”

Alla herdarna var inte förtjusta i att låta skägget växa. Lite muttrande hördes också i herdarnas familjer.

– Här hemma var det delade åsikter, säger Tarvos. Min hustru **Agneta** hade inte så stora problem med skägget, men värst var det för min dotter som då var 15 år. Hon sa: Pappa, du kan inte se ut så där.

Numera har Häggbloms årliga fråga om Tarvos ska medverka i jultablån blivit något av en ritual mellan dem.

– Han brukar fråga hur det blir i år samtidigt som han drar handen över hakan. Jag svarar på samma sätt: att det är Hasse som bestämmer. Så är det klart. Ibland har Ag-

neta fått frågan och hon har lärt sig att svara på samma sätt, säger Tarvos.

För Håkans Stenbackas del började herdeupptraget i församlingens missionkommitté. Där fanns en karagrupp som ställde upp på olika arbeten.

– Vi skulle måla ett staket och vi hade svårt att få folk. Jag ringde Gunnar som lovade komma mot att jag kom och uppvaktade en jubilar i jaktlaget med sång. Då en av herdarna i jultablån samma år hoppade av blev jag tillfrågad om jag vill ersätta honom, säger han.

Det var år 2001. Det minns Stenbacka för staketet målades den 11 september medan mågen sände sms åt honom om tvillingtornen i New York.

– Håkan hade redan skägg och så hade jag hört att han kan sjunga, säger Tarvos.

Till traditionen i jultablån hör nämligen att herdarna sjunger en vers av psalmen *Gläns över sjö och strand*.

Pojkar och gubbar

Under åren har ett tiotal personer varit herdar i jultablån. Ingen har varit med lika länge som Gunnar Tarvos.

– På biblisk tid var det

unga pojkar och gamla gubbar som inte orkade med nåt annat som var herdar, säger Stenbacka.

– Om min medverkan brukar jag säga som när julfreden utlyses i Åbo: ”I morgon, vill Gud...”, säger Tarvos.

Så måste man kanske tillägga ”vill Hasse”.

– En gång frågade du Hasse om vi duger ännu. Han svarade: Vi säger nog till, säger Stenbacka.

Det kräver en del att sjunga inför en fullsatt kyrka. Men det finns också andra spänningsmoment.

– Det är att hålla sig frisk och fri från förkylningar, säger Tarvos.

Och det höll på att gå illa för Håkan Stenbacka i fjol.

– Jag steg snett några dagar innan julafton och hade svårt att gå. Hade jag inte haft herdestaven hade jag legat illa till, säger han.

Formlimmade stavar

Tarvos har tillverkat herdestavarna genom att formlimma krokarna som han fäste på stavarna. Stavarna har han försett med Tarvos hemmans bomärke.

Mantlarna har en lärare i hembyn Östensö sytt.

– Svante Nylund och jag var en hel dag i Jakobstad för att söka tyger. Det var inte svårt att hitta tyg för mantlarna, men problemet var att hitta nåt att ha på huvudet.

Vi sökte det vi kallade Arafat-halsdukar. Nåt sådant fanns inte. Så vi gjorde huvudbonader av bordsdukar.

Men sedan besökte Tarvos syster Israel och köpte det riktiga tyget där.

Först hade de tänkt ta randiga badrockar på sig. Men läraren protesterade.

– Hon sade att karlar från Östensö inte på några villkor får stå vid altaret i Pedersöre kyrka iklädda badrockar. Så hon skickade oss till stan för att köpa tyg. Sedan sydde hon mantlarna.

Tarvos och Stenbacka är aktiva i församlingen också annars. Tarvos har sjungit med i församlingens manskör sedan 1993 och Stenbacka nämner missionsintresset och kyrkvärdskapet.

– Biskop **Erik Vikström** väckte mitt intresse för mission. I sin första julpredikan jämförde han den statliga och den kyrkliga stjärnan. Hans predikan berörde mig och jag mig med en grupp till Senegal 1988 för att hjälpa att bygga ett sjukhus.